

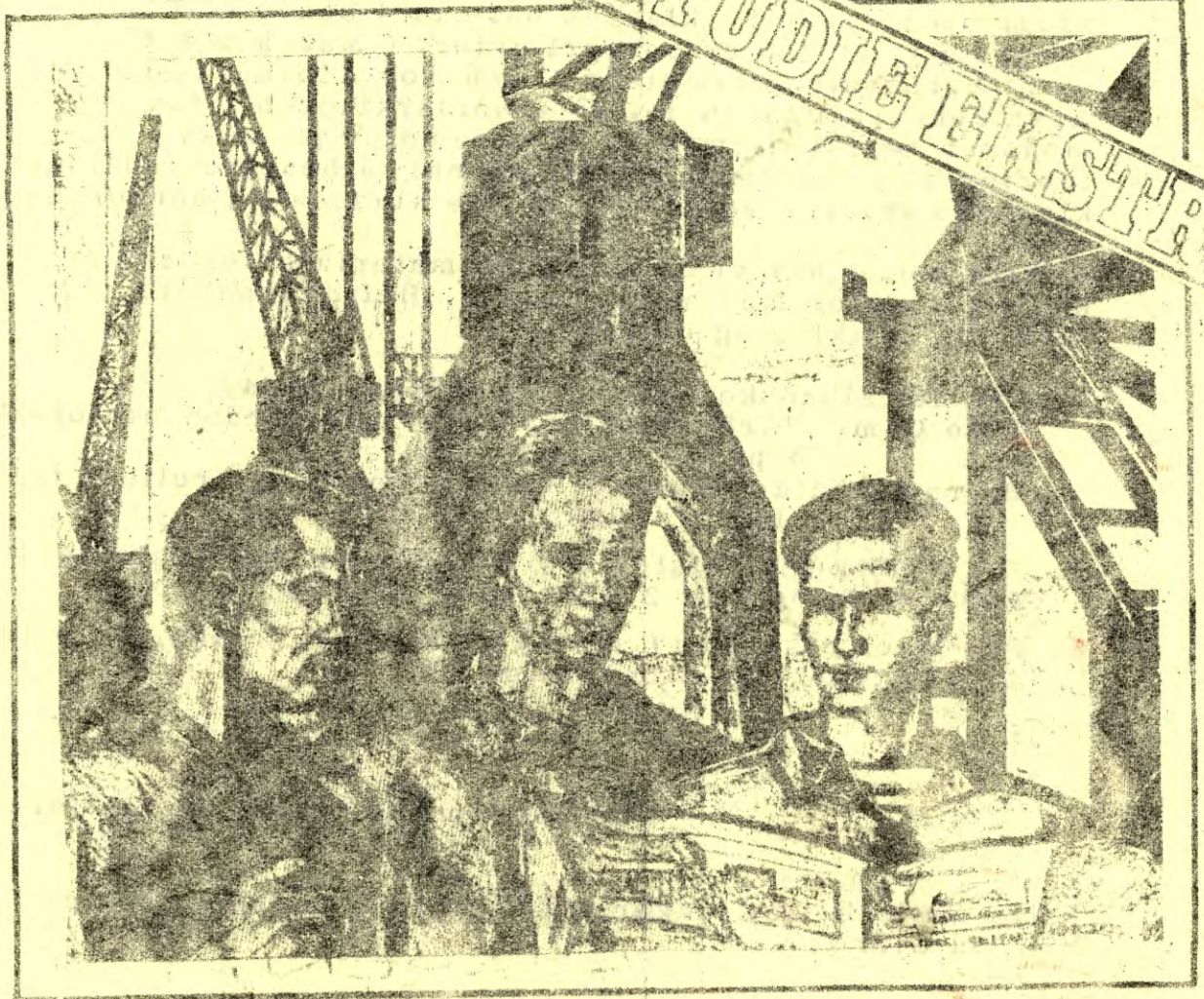

HVA MÅ GJØRES

Nr. 5b/1975

Nr 5.- Avisen til Norges Kommunistiske Studentforbund

STUDIE EKSTRA

Arbeiderklassen De intellektuelle
Det kommunistiske partiet

FORORD

Marxismen-leninismen forklarer hvorfor arbeiderklassen er den ledende klassen i samfunnet. Borgerskapet (og spesielt sosialdemokratiet og den moderne revisjonismen) angriper denne teorien for å hindre klassen i å bli klar over sin egen styrke og sin historiske oppgave.

Ideer om at arbeiderklassen bare er lidende (SF's program), at den er borgerliggjort (Marcuse & Co), og at byråkratkapitalistene (som Tor Aspengren og Arve Johnsen) er en del av arbeiderklassen (den moderne revisjonismen), er eksempler på ulike teorier som forenes i ett felles mål: å benekte arbeiderklassens ledende rolle og å knytte klassen til borgerskapet.

I dette heftet har vi samla studiemateriale som tar et kraftig oppgjør med slike teorier. Heftet inneholder følgende artikler og utdrag:

1. Fra det albanske tidsskriftet Albany Today:
Foto Cami: "Arbeiderklassen og dens verdenshistoriske oppgave", side 3 - 20
Bajram Abdiu: "De intellektuelle og deres rolle i dag" side 21 - 30
2. Fra "SUKP(b)'s historie", Oktober Forlag, Oslo 1974
Kapittel 2, avsnitt 2 & 4 , side 30 - 39
3. Fra Mao: "Skrifter i utvalg", Oktober Forlag, Oslo 1972
Utdrag fra " Mot liberalismen "

Norges Kommunistiske Studentforbund

(NB: Dette heftet inngår ikke i normalt abonnement på
Hva Må Gjøres)

ARBEIDERKLASSEN OG DENS VERDENS Historiske OPPGAVE

Av Foto Cami, medlem av sentralkomiteen i Arbeidets Parti i Albania.

Proletariatets stilling i det nåværende kapitalistiske samfunnet. Krustsjov-revisjonistene forvrenger arbeiderklassens rolle. Det marxist-leninistiske syn på arbeiderklassens revolusjonære oppgaver og dens ledende rolle i samfunnet.

"Marx og Engels store historiske fortjeneste", sa V.I.Lenin, "består i at de forklarte proletarene i alle land deres rolle, deres oppgave: å være de første til å reise seg i den revolusjonære kampen mot kapitalen og i denne kampen samle hele det arbeidende folket og alle undertrykte om seg". (Lenin, samla verk, russisk utg., bind 37 s.169).

Ideen om proletariatets verdenshistoriske oppgave som den som legger kapitalismen i grava og som bærer av den nye sosialistiske og kommunistiske samfunnsordenen er av Lenin betegnet som "det viktigste i Marx lære".

Livet har fullt ut bekreftet denne store revolusjonære oppdagelsen til Karl Marx. Arbeiderklassen, den mest progressive og mest revolusjonære klassen i historien noen gang har sett, står i sentrum i vår epoke; som er den proletariske verdensrevolusjonens epoke og overgangen fra kapitalisme til sosialisme. Den er den samfunnskrafta som fører hele den revolusjonære prosessen for forandring av verden i dag, for forandring som foregår på et nytt sosialt og politisk grunnlag. I alle steder der den proletariske revolusjonen har seira og sosialismen blitt til virkelighet, har dette skjedd under ledelse av arbeiderklassen og dens marxist-leninistiske parti.

I forsøket på å avvise marxismen, sosialismen, prøver fiendene alltid å benekte arbeiderklassens revolusjonære karakter, den avgjørende rolla til den i samfunnets liv og rolla til den som leder av revolusjonen. I hele sitt liv måtte V.I.Lenin føre en omfattende kamp for å forsvare proletariatets verdenshistoriske oppgave mot forvrengningene til de russiske og internasjonale reformistene og opportunistene. I denne kampen skapte han en fullstendig lære om proletariatets lederskap. Dette var utgangspunktet for utarbeidelsen av en riktig strategi og taktikk for den kommunistiske bevegelsen, og førte denne bevegelsen til store historiske seire.

I den ideologiske kampen mellom marxismen-leninismen og den borgerlige og revisjonistiske ideologi, er også i våre dager holdningen til arbeiderklassen, til dens rolle og lederfunksjon, blitt et av de mest avgjørende og brennende problemer. "Marxismen-leninismens ideologiske motstandere", understreka Enver Hoxha på partiets 6.kongress, "de borgerlige og revisjonistiske, de venstre-radikale og småborgerlige, streber i ord og handling etter å benekte arbeiderklassens verdenshistoriske oppgave, dens rolle og lederskap. De prøver alle sammen på en eller annen måte å vise at det marxist-leninistiske synet på dette spørsmålet er foreldet."

Dersom en vil fremme revolusjonens og sosialismens sak, er det under disse omstendighetene en viktig såvel som presserende oppgave å avsløre disse forsøka og forsvare den marxist-leninistiske læra om arbeiderklassens revolusjonære karakter, rolle og ledelse. Dette må skje i nær forbindelse med virkeligheten og den revolusjonære praksisen.

Arbeiderklassen og den moderne kapitalismen.

Ved å spekulere i den moderne kapitalismens nye trekk, særskilt utviklinga av den statsmonopolistiske kapitalismen, prøver "neo-kapitalismens" "teoretikere" med alle slags forfalskninger å avvise proletarietets verdenshistoriske oppgave. Samtidig prøver de å forskjønne den kapitalistiske undertrykkinga og utbyttinga og gjøre den evig.

Det er ikke "av-proletarisering", men fortsatt proletarisering som er det viktigste kjennetegnet ved det kapitalistiske samfunnet i dag.

Mange borgerlige og reformistiske ideologer påstår at den teknisk-vitenskaplige revolusjonen som utfolder seg i dag fører til en "av-proletarisering" av det kapitalistiske samfunnet. At arbeiderklassen blir avskaffa, eller, som de sier, til at folk i "blått" blir erstatta av folk i "grått tøy" (servicefaga) og av folk i "hvitt tøy" (intelligentsiaen). Karl Marx konklusjon om at proletariet er en klasse som vokser med utviklinga i kapitalismen, skulle altså ikke holde stikk lenger.

Det er ingen tvil om at den teknisk-vitenskaplige revolusjonen skaper forandringer i den sosiale strukturen i det kapitalistiske samfunnet. I alle de utvikla kapitalistland ser en en stor økning av folk ansatt i servicefaga og av intelligentsiaen. Fra et økonomisk synspunkt er dette på den ene sida et resultat av produktivtveksten i den materielle produksjonen, og på den andre sida et resultat av at produktiviteten i de ikke-produktive områdene er lagere og at det derfor trengs flere mennesker her.

Disse forandringene er på ingen måte uttrykk for "av-proletarisering" av det kapitalistiske samfunnet. Kapitalen kan ikke eksistere uten sin motsetning- proletariet. "Ved 'proletar' i økonomisk betydning", sa Karl Marx, "skal man bare forstå den lønnsarbeider, som produserer og forøker 'kapital', og som blir satt på gata når han blir overflødig som forutsetning for 'Hr.Kapitals' verdi-tilvekst" (K.Marx og F.Engels, verker, russisk utg., bind 23 s.628).

Ut fra dette synet er lønnsinntakernes særlige del av det totale antall av den arbeidende befolkning i stadig vekst i USA, England, Vest-Tyskland, Frankrike og andre utvikla kapitalistland. De utgjør 70-90% av den. I disse landa er det ingen "av-proletarisering", men stadig en fortsatt proletarisering. Ut fra dette ytre trekket prøver noen revisjonister å utviske skillelinja mellom klassene ved å beskrive alle som mottar gasje eller lønninger som arbeidere, uansett størrelsen på lønna. Måten inntektene oppnås på er en enkel pekepinn, men ikke den eneste og ikke den viktigste som bestemmer klassetilhørigheten. Lønn blir også utbetalt til høye embedsmenn i staten og til ledere av store kapitalistiske firmaer og truster, men de har ingen ting til felles med arbeiderne.

Av noen data fra de utvikla kapitalistland framgår det at av 5 lønsmottakere er bare 3 arbeidere. På tross av dette har tallet på

arbeiderne steget og fortsetter med å stige. Mens proletariatet i midten av forrige århundre talte 9 millioner, nådde det i begynnelsen av det 20. årh. 30 millioner, og kom i åra 1960-70 opp i 450 millioner. Arbeiderklassen produserer i dag tre fjerdedeler av den samla samfunnsmessige verdensproduksjonen. Veksten til proletariatet stammer ikke bare fra avfolkingen av landsbygda, som det hvert år utgår 100.000 fra i Vest-Tyskland, 150.000 i Frankrike og 120.000 i Italia, eller fra ekspropriasjon av små eiendomsbesittere i byene. Proletariatets vekst skyldes også en senking ned til proletariatets sosial-økonomiske vilkår, og et stigende antall forskjellige spesialister og teknikere som arbeider direkte i produksjonen, av menn som arbeider i servicefaga, og av kvinner. Resultatet er ikke at proletariatet forsvinner, men den sosiale sammensetninga til proletariatet blir mer komplisert, med tallrike lag.

Karl Marx gjorde det aldri slik at han ganske enkelt satte likhetstegn mellom proletaren og den som beskjeftiger seg med fysisk arbeid. I dag kan en ennå mindre bruke dette snevre begrepet som grunnlag. Det er fordi utviklinga til den teknisk-vitenskaplige revolusjonen minsker kløften mellom mentalt og manuelt arbeid ennå mer, det åndelige arbeidet spiller en stadig større rolle i arbeidet til alle. De borgerlige og revisjonistiske ideologene lager all slags spekulasjoner om dette fenomenet. Noen, fra den borgerlige leiren, prøver å bevise at arbeiderklassen forsvinner og blir erstatta av intelligentsiaen. Andre, fra den revisjonistiske leiren, prøver å innlemme hele intelligentsiaen i arbeiderklassen ved å finne opp en helt ny definisjon som går ut på at arbeiderklassen består av "den samla mengde arbeidende mennesker i fysisk og mentalt arbeid". Gradsforskjeller i kultur og kvalifikasjoner er ikke klasseskiller, trekk som bestemmer tilhørighetsforholdet til en gitt klasse. Når en skal bestemme hvilken klasse en person tilhører, kan en ikke dømme etter den utdannelsen, den kulturen, han har, eller liknende, men først og fremst etter plassen hans i det samfunnsmessige produksjonssystemet, etter forholdet til produksjonsmidlene, etter den rolla han spiller i den samfunnsmessige organiseringa av arbeidet, og, som en følge av det, etter størrelsen på inntektene hans og måten han får de på.

Borgerlige og reformistiske ideologer påstår også at arbeiderklassen ikke lenger skulle være proletarisk når den blir "medeier eller medleder" i de kapitalistiske virksomhetene. Eller som en av "bossene" i det vest-tyske sosialdemokratiet, V.Knjoringen, sier: "arbeiderne og de ansatte blir forvandla til små kapitalister". For å "bevise" dette bruker de som argument at arbeiderne overtar aksjer. Men hva representerer disse aksjene? I følge data fra de borgerlige statistikkene eier bare 7% av befolkningen i USA aksjer. Alle aksjene som arbeidere eier når ikke engang opp på 0,2% av den samla verdien av alle landets aksjer. DuPont-familien alene har 10 ganger flere aksjer enn alle Amerikas arbeidere til sammen. 1,6% av befolkningen i USA eier omkring 80% av aksjene i private foretagender.

De borgerlige ideologene sier også at kapitalistene ikke er kapitalister lenger, for de har skilt seg fra og fortsetter med å skille seg fra ledelsen av virksomhetene. Ledelsen er nå gått over til de tekniske administratorene og påstås å bli utført i samfunnets interesse og til dets beste. På grunnlag av dette snakker de også om en "lederrevolusjon". I virkeligheten kan det ikke være tale om noen slags revolusjon i den retningen. Produksjonsmidlene er kapitalistenes private eiendom, uansett hvem som administrerer dem, og profitten går i lommene deres. Lederne er befal som representerer kapitalistene og utfører deres vilje. De er sjöl store aksjonærer, si-

krer seg store privileger og inntekter fra sine stillinger, og tilegner seg en del av den verdi-økninga arbeiderne skaper. Det at den funksjonelle kapitalen blir skilt fra eier-kapitalen forandrer ikke det minste ved det kapitalistiske systemets natur som et system basert på det ene menneskets utbytting av det andre.

En kan ikke komme utenom den kjennsgjerning at kløften mellom klassene ikke blir fylt igjen, men utdypa under kapitalismen. De fattige og de rike er to poler som vokser ennå lengre fra hverandre. Ifølge data fra den borgerlige pressa eier 0,5% av befolkningen i USA 25% av alle private verdier. 5% av engelskmennene har tre fjerdedeler av disse verdiene i sine hender, og i Frankrike er 67% av rikdommen privat eiendom for 5% av befolkningen.

Arbeiderklassens revolusjonære muligheter er nuttømmelige

Andre borgerlige og reformistiske ideologer benekter ikke arbeiderklassens eksistens når de stilles overfor ubestridelige kjennsgjerninger. Men de sier at den ikke lenger er en revolusjonær klasse, for den er, hevder de, blitt borgerliggjort og integrert i det kapitalistiske systemet. H.Marcuse, en amerikansk borgerlig radikal teoretiker sier i boka si "End of Utopia" åpent at arbeiderklassen i de kapitalistiske landa "definitivt er integrert i et system og inntar en negativ holdning til nødvendigheten av radikale forandringer". Den fransk^e sosiologen R.Aron legger til at arbeiderklassen har gitt avkall på revolusjonære forandringer, fordi den også kan nå måla sine innafor rammene av det kapitalistiske samfunnet. En annen fransk sosiolog og økonom, J.Chaverny, skriver at arbeiderklassen hverken er i stand til eller forberedt på å bli en ledende klasse. En annen velkjent borgerlig ideolog, J.K.Galbraith, prøver på tvers av den objektive virkeligheta å se bort fra og viske ut klassegrensene mellom proletariatet og borgerskapet i det "velferdssamfunnet" som fort-satt er et samfunn der produksjonsmidlenes eiere utbytter de eiendomsløse.

Det er rett at monopolborgerskapet, ved hjelp av noen smuler fra superprofitene sine, korrupperer en del av arbeiderne og gjør dem til et såkalt arbeideraristokrati. Men sjøl om denne delen har vokst sterkt, særlig i de utvikla kapitalistland, utgjør den bare et lite mindretall av hele arbeiderklassen. Og det er nettopp denne delen og ikke hele arbeiderklassen som er blitt borgerliggjort og integrert i det kapitalistiske systemet. De borgerlige og reformistiske ideologene identifiserer med vilje arbeideraristokratiet med hele arbeiderklassen.

Livet har bekrefta og bekrefter fortsatt Lenins lære om at arbeiderklassen under de kapitalistiske vilkåra viser to tendenser i sin politiske og økonomiske aktivitet. På den ene sida er det tendensen til å innrette seg sjøl behagelig og godt under kapitalismens vilkår, noe som bare er mulig for en liten del av proletariatet, for dets øverste lag. På den andre sida er det tendensen til å sette seg i spissen for alle arbeidende og utbytta masser for å gjøre slutt på kapitalismens herredømme gjennom en revolusjonær omveltning. (se Lenin, verker, albansk utg., bind 27 s.238).

Etter som produktivkreftene har utvikla seg har borgerskapet i de utvikla kapitalistland blitt tvunget av kampen til arbeiderklassen og de arbeidende masser, og under innflytelsen til sosialismens ideer og seire, til å gi det arbeidende folket noen sosiale innrømmelser. Dette for å skape det materielle grunnlaget og den ideologiske atmosfæra som skal gjøre det mulig å bevare dem som slaver

av den borgerlige leve- og tenkemåten. På dette grunnlaget sier Marcuse at "arbeiderklassen har sluttet å være revolusjonens 'surdeig'".

Men marxismen har aldri forbundet den revolusjonære karakteren til arbeiderklassen automatisk med levestandarden til den. I virkeligheten er arbeiderklassen samfunnets mest revolusjonære klasse, ikke bare fordi den er den fattigste og mest lidende klassen. Situasjonen for millioner av småbønder, for de andre fattige massene i byene og for tusener på tusener av filleproletarer er på ingen måte bedre. Den er ennå verre enn proletariatets, og likevel gjør dette den ikke mer revolusjonære enn proletariatet. Den revolusjonære karakteren til proletariatet henger også sammen med en rekke andre subjektive og objektive faktorer. I forbindelse med dette spørsmålet understreka AAP's 6.kongress at "de vilkåra som gjør arbeiderklassen til den avgjørende kraft i samfunnsutviklinga i nåtida, til den ledende krafta i kampen for den revolusjonære omforminga av den kapitalistiske verden, har overhodet ikke forandra seg".

Arbeiderklassen er under kapitalismen den eneste klassen som ikke har noe å miste ved revolusjonen. Den er mer enn noen annen klasse interessert i å oppheve de gamle utbytting forholda i produksjonen. Den er en klasse som ikke eier annet enn sin arbeidskraft, en klasse knyttet til moderne storproduksjon som i dag har nådd en høy konsentrasjonsgrad, en klasse med store muligheter for utdannelse og organisering. Med sin egen vitenskapelige teori og sitt eget politisk ledende hovedkvarter, er ikke arbeiderklassen bare den mest revolusjonære klassen, men også den eneste klassen som kan utfylle den ledende rollen i kampen for sosialismen.

På den andre sida må det understrekes at det som driver arbeiderklassen og resten av de arbeidende massene til revolusjon, ikke bare skyldes den økonomiske faktoren, den materielle situasjonen som ligger i livsvilkåra, men også andre årsaker, som ikke er av mindre betydning. Den almenne politiske krisa, som var det objektive grunnlaget for at folkerevolusjonen i Albania bröt ut, ble først og fremst skapt av politiske faktorer som f.eks. spørsmålet om nasjonal frigjøring. Også i dag kan massene drives til revolusjon ikke bare av økonomiske faktorer som fattigdom, elendighet og dype økonomiske kriser, men også av politiske og sosiale faktorer. F.eks. de borgerlige herskerkretsenes folkefiendtlige og aggressive framferd, av faren for fascisme, av avskaffing eller begrensing av den nasjonale sjølstendigheten og uavhengigheten, av tapet av eller trusler mot de demokratiske frihetene og rettighetene, osv.

Sjølsagt betyr ikke dette, som de borgerlige ideologene påstår, at de økonomiske interessene til arbeiderklassen og resten av det arbeidende folket kan sies å være tilfredsstillt og at de ikke har noen som helst slags vanskeligheter på dette feltet. Også fra et økonomisk synspunkt er det en rekke faktorer som tvinger massene til å kjempe. Det er den voksende utbyttinga, den stadig større kløfta mellom den høye intensiveringsgraden til arbeidet og den låge veksten til lønna, de samfunnsmessige følgene av den teknisk-vitenskaplige revolusjonen, som fører til at mange tradisjonelle fag blir overflødige, til en voksende frykt for den nærmeste framtida, til at mange arbeidere blir satt på gata, til at den yngre generasjon får større vansker med å finne arbeid, osv. Disse vanskelighetene vokser ennå mer som følge av den stadig skarpere motsetningen mellom produktivkreftenes høye nivå og massenes begrensede kjøpekraft, som følge av arbeidernes frykt for å miste det de har oppnådd gjennom kampen mot den voksende inflasjonen, de høye

levenskostningene, militarismen, skattene osv. Sjøl-høyt utvikla land som USA er ute av stand til å løse de store brennende problemer som fattigdom, arbeidsløshet, boliger, sunnhetspleie, som er til alvorlig bekymring for de arbeidende massene.

Det mest overbevisende argumentet mot oppfinnelsene til de borgerlige og reformistiske ideologene er livet sjøl, utviklinga av arbeidernes klassekamper, som reiser seg i stadig større bølger i de kapitalistiske landa. De arbeidere som tar del i streiker og demonstrasjoner kan telles i millioner. I noen land, som Frankrike og Italia, har disse streikene fått et så kolossalt omfang at de ryster fundamentet for det borgerlige samfunnet. Klassekampen omfatter utenom arbeiderklassen også andre breie lag av befolkninga: bønder, kontor- og butikkpersonale og offentlig ansatte, progressive intellektuelle, kvinner og særlig skoleungdommen. Krava deres vokser i bredden, og kampen for økonomiske, sosiale og kulturelle interesser smelter stadig mer sammen med den politiske kampen. Denne sammen-smeltinga har også en sterkere objektiv basis i dag. Statsmonopol-kapitalismens vekst og den voksende rolla til den kapitalistiske staten i hele landets liv som kan merkes over alt, skaper en slik situasjon at alle kamper etter sakens natur får en politisk karakter. Dette fordi det arbeidende folket støtter sammen med den kapitalistiske staten, som forsvarer og beskytter borgerskapets interesser.

Alt dette viser at arbeiderklassen er en klasse med veldige og uuttømmelige kraftreserver, at klassekampen ikke er "den vemodige higen hos revolusjonære som er forlatt av utviklinga", som "neokapitalismens" propagandister sier. Klassekampen er en nøktern, objektiv og uunngåelig kjennsgjerning, som viser at arbeiderklassens interesser er uforenlige med borgerskapets, og at den eneste veien den kan gå for å nå frigjøring fra kapitalistisk undertrykking og utbytting er å gjennomføre den historiske kampen fullstendig.

Uten at arbeiderklassen frigjør seg fra borgerlig og revisionistisk ideologi kan ikke den revolusjonære saka føres framover.

Det er et faktum at arbeiderklassen i den nåværende perioden, særskilt i de kapitalistiske landa i Vest-Europa og Nord-Amerika, ikke kan vise til store revolusjonære bedrifter ennå. Årsaken til denne situasjonen er at mange arbeidere er under innflytelse av borgerlig og reformistisk ideologi og ikke er klar over sin oppgave. Gjennom nye former for åndelig slavebinding av arbeiderne, ved hjelp av "tingenes makt" klarer det såkalte "forbrukersamfunnet" å tilføre en betraktelig del av arbeiderne borgerlige synspunkter. Arbeiderklassen er i alle disse landa under et stadig press fra en allsidig og uavbrutt propaganda i borgerskapets tjeneste. Den sterke konsentrasjonen av økonomisk, politisk, ideologisk og kulturell makt i borgerskapets hender gjør at livet i dagens kapitalistiske samfunn for en svært stor del blir bestemt av den herskende klassens hensikter. Når arbeiderklassen har dårlig forståelse for dette, fører de innrømmelser som borgerskapet blir nødt til å gjøre, til at alle slags reformistiske illusjoner drer seg i arbeiderklassen.

De borgerlige og reformistiske ideologene prøver å bruke denne midlertidige situasjonen som et argument for å benekte proletariats ledende rolle. Men Karl Marx sa for mer enn hundre år sia at kommunistene ikke erkjenner proletariats verdenshistoriske rolle fordi de betrakter proletarene som guder. Tvertimot, denne rollen kommer av at "...mennesket går tapt i proletariatset...Spørsmålet

er ikke om den enkelte proletar eller hele proletariatet for øyeblikket ser sitt mål. Spørsmålet er, hva proletariatet i virkeligheten er, og hvordan det som følge av dette historisk er bundet til å handle". (K.Marx og F.Engels, verker, russisk utg., bind 2, s.40).

På den andre side må det understrekes at infiseringa av en del av proletariatet med borgerlig og reformistisk tankegang ikke bare er et objektivt resultat av den kapitalistiske utviklinga. De moderne revisjonistenes forræderi fyde og øver stadig en stor negativ innflytelse i denne retningen. Med sine opportunistiske synspunkter om den fredelige veien, fredelig sameksistens, strukturelle reformer, parlamentariske illusjoner, samarbeide med borgerskapet og dets partier, har de moderne revisjonistene forgifta arbeiderklassens og de arbeidende massenes bevissthet og i stor utstrekning lammet den revolusjonære aktiviteten deres. På grunn av det revisjonistiske forræderiet ble arbeiderklassen i mange land fratatt sin revolusjonære fortropp og stod overfor borgerskapet, overfor dets reaksjonære makt og ideologi.

Under disse betingelsene kan ikke befrielsen av arbeiderklassen fra den borgerlige innflytelsen lykkes uten en besluttet og utholdende kamp mot den moderne revisjonismen, borgerskapets farligste og mektigste agentur i nåtidas arbeiderbevegelse. Uten denne kampen kan arbeiderklassens revolusjonære sak ikke føres framover. I dette ligger den store betydningen av den kampen som føres av marxist-leninistene mot den moderne revisjonismen, og av dannelsen av nye marxist-leninistiske partier, som over alt løfter revolusjonens banner som revisjonistene har forlatt.

Under alle disse omstendighetene- understreka AAP's 6.kongress- har kampen innafor de reformistiske fagforeningene mot de borgerlige høvdingenes linje og holdning, og for deres avsløring og isolering fra massene fått en særlig betydning. For det er et faktum at sosialdemokratiet og de moderne revisjonistene bruker arbeidernes medlemskap i disse fagforeningene til å avspore deres revolusjonære frammarsj, til å undertrykke deres kampånd og omforme dem til en føyelig klasse, underkasta de kapitalistiske herrene.

Arbeiderklassen og intelligentsiaen. Mot teknokratisme og intellektualisme.

Alle borgerlige og reformistiske ideologers anstrengelser for å benekte arbeiderklassens historiske oppgave og dens ledelse av den verdens-revolusjonære prosessen, er nødvendige for dem for å underbygge sine teknokratiske og intellektualistiske teorier, som er blitt tidas framherskende teorier i den kapitalistiske verden. Teknokratisme og intellektualisme er byråkratiets avkom og grobott. Som Enver Hoxha sa, så er de fullkomniggjøringa av byråkratiet i overensstemmelse med den store rolla vitenskap og teknologi har antatt i samfunnets utvikling, de er uttrykk for den borgerlige ideologien og politikken på det nåværende stadiet i monopolkapitalismen. Ifølge teknokratismens og intellektualismens ideologer fører utviklingen av den tekniske og vitenskaplige revolusjonen til en slik økning av den tekniske og vitenskaplige intelligent-siaens betydning og rolle, at den blir en "ny klasse" som, påstår de, forandrer både arbeiderklassens og borgerskapets rolle og tar hele landets ledelse i sine egne hender. Slik går kapitalismen av i dag etter deres mening gjennom en kvalitativ forandring. I ste-

det for den gamle kapitalismen kommer nå det "nye industrielle samfunnet" eller "det semi-industrielle samfunnet", "det kybernetisk-elektroniske samfunnet" eller kortere "det kybernetiske samfunnet" inn på arenaen. I dette samfunnet, sier de, er det ikke lenger det finansielle plutokratiet som regjerer, men meritokratiet, dvs. de intelligente og kloke vitenskapsmennene i den intellektuelle teknologien. De påstår at det er i ferd med å bli skapt nye typer produksjonsforhold, som karakteriseres ved at alle sosiale forbindelser intellektualiseres. Arbeiderklassen vil forsvinne, og det overveldende flertallet av befolkninga vil være opptatt i servicesektorene og på de stedene hvor menn i "hvitt tøy" arbeider.

På tross av de merkbare forandringene som den teknisk-vitenskaplige revolusjonen har gjort i de sosiale forholda, i situasjonen til klassene og de sosiale lag, i den politiske overbygninga og samfunnets ideologi, så har disse forandringene i virkeligheten ikke ført og kan ikke føre til en automatisk omforming av det kapitalistiske samfunnet til noe kvalitativt helt forskjellig. De er forandringer som foregår innenfor rammene til det borgerlige systemet, forandringer som ikke påvirker fundamentet for borgerskapets økonomiske og politiske makt. Den teknisk-vitenskaplige revolusjonen legger alle materielle betingelser til rette for omforminga av det kapitalistiske samfunnet på sosialistisk grunnlag, men den kan aldri komme i stedet for den proletariske samfunnsrevolusjonen, som er det eneste midlet som kan virkeliggjøre denne omforminga.

En av de viktigste følgene av den teknisk-vitenskaplige revolusjonen er uten tvil intelligentsiaens voksende betydning og rolle. Det henger sammen med at vitenskapen i vår tid er blitt en direkte produktivkraft, at ikke bare den industrielle produksjonen men også andre deler av økonomi og kultur bare kan utvikle seg med hell på vitenskapens grunn. Tørsten etter størst mulig profitt og konkurransen på liv og død tvinger borgerskapet og dets stat til å foreta stadig større investeringer i utviklinga av vitenskap og teknologi. I de høyst utvikla landa blir omfanget av den vitenskaplige forskninga fordobla i løpet av 7-8 år. Det tidsrommet som går fra det blir gjort en vitenskaplig oppdagelse og til den praktisk utført og tatt i industriell bruk, blir forkorta. Antallet studerende ved høyere læresteder og tallet på maskin-teknisk personale vokser i forhold til det totale antall arbeidende mennesker.

Men alt dette bekrefter på ingen måte de borgerlige og reformistiske ideologenes påstand om at intelligentsiaens dannelse til en ny klasse, som ikke bare tar ledelsen av landets liv i sine hender, men også blir den avgjørende krafta i produksjonen av de materielle velsignelser. "Tross i intelligentsiaens voksende betydning i nåtidas samfunn," understreka AAP's 6.kongress, "tross i forandringer i stillinga til arbeidet den har, i karakter og rolle så vel som dens klassemessige sammensetning, så er den ikke noen klasse i seg sjøl. Intelligentsiaen er et lag som befinner seg mellom samfunnets forskjellige klasser.. Den har aldri vært og kan aldri bli en sjølstendig sosial-politisk kraft".

Med intelligentsiaens store vekst, med forandringer i den klasse-messige sammensetninga til den- især den maskin-tekniske intelligentsiaens, som delvis dannes også av mellomlagene og andre arbeidende- og i forbindelse med det faktumet at en del av intelligentsiaen ligger under kapitalistisk undertrykking og utbytting, får holdningen til den i vår tid en særlig betydning; og muligheten for forbund mellom arbeiderklassen og de progressive laga av intel-

ligentsiaen vokser. Men i forbindelse med dette spørsmålet er det tre ting som må understrekes:

For det første, ut fra forståelsen av intelligentsiaens viktige posisjon, prøver borgerskapet med alle midler å korrumpere den materielt og åndelig, å ta den i sin tjeneste for å undertrykke og utbytte det arbeidende folket og kvele revolusjonen. "Det kapitalistiske borgerskap" - sier kamerat Enver Hoxha - "utdanner sine kadre i bestemte politisk-ideologiske retninger for ved deres hjelp å regjere over arbeiderklassen, å styre og utbytte og bedra den gjennom demagogi for å gjøre herredømmet sitt evig".

For det andre, ved sjölve sin klassemessige og sosiale posisjon, ved karakteren av og vilkåra for arbeidet til den, er intelligentsiaen, som V.I.Lenin sa, karakterisert ved sin individualisme, ved sin uvilje mot disiplin og organisasjon, ved sin ustabilitet og politiske vakling, ved sammenblandinga av motsatte synspunkter og prinsipper, ved sin åpenlyse intellektuelle arroganse og nedlatenhet, ved akademiske diskusjoner og udugelighet til korrekt handling, osv.

For det tredje må også den progressive del av intelligentsiaen, hvis den vil spille sin rolle og yte sitt bidrag til den revolusjonære bevegelsen, smelte sammen med de breie massene av det arbeidende folket, bli en del av revolusjonens hovedstrøm og godta sin plassering under førerskap av proletariatet og dets marxist-leninistiske parti.

"Alle revolusjonære krefter, som kjemper for å styrte den borgerlige samfunnsordninga" - understreka kamerat Enver Hoxha på AAP's 6.kongress - "kan bare seire om de gjør seg til ett med arbeiderklassens kamp, og forstår og anerkjenner arbeiderklassens og dens marxist-leninistiske proletariske partis ledende rolle. Dette er en historisk nødvendighet. Alt annet fører til eventyrpolitikk og nederlag".

ARBEIDERKLASSEN OG DEN MODERNE REVISJONISMEN.

Som borgerskapets tjenere og allierte etterplaprer også de moderne revisjonistene de borgerlige ideologenes propaganda, de har tilegna seg de teknokratiske og intellektualistiske teoriene og benekter arbeiderklassens historiske oppgave, dens ledende rolle i kampen for sosialisme og kommunisme.

I mot spontanitetsdyrkelsen.

Det er Lenin som har æren av som den første i marxismens historie å ha blottlagt opportunistens ideologiske røtter som nettopp består i forkynnelse av spontaniteten i arbeiderbevegelsen.

I kjølvannet etter de gamle opportunistene i den andre Internasjonale har også de moderne revisjonistene tilegna seg den berykta "teorien om produktivkreftene" og fornektet den beviste faktors, arbeiderklassens og dens revolusjonære partis ledende rolle i kampen for den sosialistiske omforminga av samfunnet. De påstår at den teknisk-vitenskapelige revolusjon har framskynda produktivkreftenes utvikling i de nåværende kapitalistiske landa slik at denne utviklinga spontant og objektivt driver samfunnet i retning av sosialismen. Denne tendensen, sier de, blir stadig klarere å påvise og realistisk på grunn av maktbalansens endring til sosialismens fordel. Ut fra såne synspunkter framstiller mange revisjonister den moderne kapitalismen som nesten ikke-kapitalistisk, hvor sosialistiske "elementer" og "tendenser" spontant og objektivt baner seg vei.

Av dette trekker de moderne revisjonistene to anti-marxistiske og kontrarevolusjonære konklusjoner.

Den første revisjonistiske konklusjonen er at under disse betingelsene kan den sosialistiske omforminga av samfunnet skje uten den proletariske revolusjonen, gjennom reformer på fredelig måte. Til dette formålet vil de bruke sjølve den borgerlige staten og mener at den gradvis kan forandres til et redskap i det arbeidende folkets interesser. På den måten visker de ut ethvert skille mellom revolusjon og gradvis evolusjon, mellom revolusjon og reformer. Disse begrepene er, i følge den sovjetiske forfatteren Drabkin, i vår tid rykka så nær hverandre at de ville vært helt ufattelige og uvirkelige, - ikke bare for marxister i forrige århundre, men også for dem i første halvdel av det 20. århundre. For å klare å gjøre den vulgære evolusjonismens og reformismens vei mere overbevisende henviser Sovjet-klikkens vinkelskrivere til menneskehetens totale verdenshistoriske utvikling og bestreber seg på å bevise at de sosiale revolusjonene hverken har vært eller er en lov for forandring fra en sosial-økonomisk formasjon til en annen og høyere, at revolusjonene ikke hverken har vært eller er historie as lokomotiver. De kommer på den måten til den absurde konklusjonen at lokomotivene forsvinner mens toget beveger seg av seg sjøl i den bestemte retningen. (Se boka "Historievidenskapen og nogle af vor tids spørgsmål", "Nauka", Moskva 1969.)

Revisjonistenes andre konklusjon, som er en logisk fortsettelse av den foregående, er at når utviklinga mot sosialismen også kan skje langs den fredelige veien ved hjelp av reformer, altså når kapitalismen gradvis kan vokse over i sosialismen, så er arbeiderklassen og dens marxist-leninistiske partis ledende rolle unødvendig. Prosessens bærere og ledere kan også være andre klasser, partier og sosiale og politiske krefter, fra borgerskapet, småborgerskapet, studentene og intelligensiaen, til sosialistiske, sosialdemokratiske partier og reaksjonære fagforeninger. Liknende teorier forkynnes av revisjonistene Garaudy og Gilos og andre kjente og ukjente revisjonister i øst og vest.

De moderne revisjonistenes påstander blir, som det ble understreka av AAP's 6. kongress, benytta som grunnlag for å spre de mest ytter

liggående synspunkter, som helt fornekte den revolusjonære teoriens og arbeiderklassens partis rolle. Det har stått fram menn som sier seg å være revolusjonære, men som går til slike ytterligheter som å si at "i Marx' teori om revolusjonen eksisterer det ikke hverken plass eller behov for partiet", at "Lenins lære om partiet av en ny type er en revisjon av Marx' teori", at "revolusjonens fortropp ikke kan settes i lik det det marxist-leninistiske partiet", at "fortroppens rolle også kan utføres av en "aktiv" minoritet" som oppstår som revolusjonens "surdeig", at "revolusjonær bevissthet og organisasjon kan dannes spontant under bevegelsens spontane utvikling", osv.osv.

Selv når noen av de forskjellige revisjonistene og opportunistene anerkjenner behovet for partiets eksistens forvrenger de grovt dets ledende rolle og de organisatoriske prinsippene for oppbygginga av det. Særlig angriper de prinsippet om den demokratiske sentralismen om enheten mellom tanke og handling. De angriper partiets rolle som ledende kraft i all revolusjonær virksomhet på alle områder, politisk eller økonomisk, ideologisk eller militært. Noen oppfatter partiet som en diskusjonsklubb eller som en opplysningsforening, andre betrakter det som et koordinasjons- og informasjonssenter, og noen identifiserer partiet med en militær avdeling, med "gerilja", og andre igjen setter partiet på linje med massørganisasjonene og går inn for "partnerskap" mellom dem, osv.osv.

På AAP's 6.kongress tilbakeviste Enver Hoxha alle disse anti-marxistiske teoriene som har til formål å avvæpne proletariatet politisk og organisatorisk, og han understreka kraftig at "uten sitt eget parti kan arbeiderklassen, uansett under hvilke betingelser den enn lever eller handler ikke av seg sjøl bli bevisst", at "hvis det ikke fins et politisk parti med et klart program, med en vitenskapelig strategi og taktikk, så vil kampen enten stoppe på halvveien eller lide nederlag", at "arbeiderklassens partis ledende rolle i kampen for sosialismen, både under forhold hvor det bare finns et parti som under forhold hvor det er mange partier, er en objektiv lov" fordi kampen for sosialismen har arbeiderklassens ideologi, marxismen-leninismen som teoretisk grunnlag, og det er proletariatets kommunistiske parti som bærer, utarbeider og anvender den.

Å lede kampen for sosialismen er spørsmålet for arbeiderklassen i ethvert land.

Som bevis for deres synspunkt, at overgangen til sosialismen er mulig uten at kampen er leda av arbeiderklassen og arbeiderklassens marxist-leninistiske parti nevner revisjonistene som eksempel en rekke underutvikla land som har blitt frigjort fra imperialismens koloniherrredømme og som påstås å være i gang med eller holder på å slå inn på en sosialistisk utvikling på den såkalte "ikke kapitalistiske utviklings vei".

Utviklinga langs denne veien kan skriver de sovjetiske revisjonistenes propagandister - begynne under ledelse av en hvilken som helst demokratisk klasse: arbeiderklassen, bøndene, småborgerskapet i byene, i noen land til og med intelligensiaen og revolusjonære offiserer, alle disse kan være ei levende kraft. De sier at den generelle loven om det marxist-leninistiske partiets ledelse av kampen for sosialismen gjelder for samfunnsutviklinga som helhet og ikke for utviklinga i hvert enkelt land.

Derfor kan fortroppens rolle i en rekke land hvor det ikke finns noe marxistisk parti ifølge dem også fylles av proletariatets klasseorganisasjoner - fagforeninger eller andre demokratiske partier og organisasjoner.

Da de merker at disse argumentene verken er særlig overbevisende eller bekreftes gjennom praksis, så nytter Krustsjov-revisjonistene andre argumenter. De sier, at der hvor proletarietets svake utvikling ikke tillater det å spille den ledende rolla i den revolusjonære bevegelsen, kan denne fortroppsfunksjonen på en eller annen måte overtas av de sosialistiske landas seierrike proletariat.

Men hvordan kan de sosialistiske landa spille proletarietets lederrolle i de underutvikla landa og dra dem mot sosialismen? Som vi veit fins det ingen annen vei enn gjennom den indre faktoren. Men i disse landa er makta i henda på ulike utbytterklasser, først og fremst det nasjonale borgerskap og godseierne. Ifølge revisjonistene skulle den seierrike sosialismen eie en slik magisk kraft at den skulle være i stand til å overtale sjøl de borgerlige og føydale, ikke bare til å akseptere den sosialistiske veien, men til sjøl også å lede landets utvikling på denne veien. Den seirende sosialismen har en stor og allsidig innflytelse på folka i andre land i kraft av sitt eksempel, hjelp og støtte, men alt dette kan aldri erstatte den direkte ledelsen av revolusjonen, som er en plikt for arbeiderklassen og dens revolusjonære parti i hvert enkelt land. Sovjet-revisjonistene sammenblander med vilje disse to tinga for å påtvinge de undertrykte nasjonene og folka, eller de som nylig har frigjort seg fra kolonialismen, sin forræderiske politikk, for å tvinge dem i kne og utbytte dem, for å virkeliggjøre sine egne ekspansjonistiske og imperialistiske mål. For å nå disse måla ofrer og kveler de revolusjonen i disse landa.

Som også erfaringa fra vårt land har vist oss, kan proletarietets svake utvikling i disse landa ikke tjene som noe argument for å benekte dets ledende rolle. Poenget er at arbeiderklassen ikke spiller sin ledende rolle direkte, men gjennom sitt parti. Og dette partiet kan skapes sjøl der hvor arbeiderklassen er fåtallig og ennå ikke blitt dannet politisk og organisatorisk. Den proletariske klassesammensettinga er av svært stor betydning for partiets revolusjonære karakter. Men dette er ikke alt. "...om et parti virkelig er et politisk arbeiderparti eller ikke - sa V.I. Lenin - er avhengig av innholdet i partiets handlinger og politiske taktikk. Det siste aleine avgjør om vi virkelig har å gjøre med et proletarietets politiske parti". (Lenin, verker, albansk utgave, bind 31, s. 285).

I mange land som er befridd fra imperialismens koloniherrredømme, blir det snakka mye om sosialisme. Men de sosialistiske teoriene i disse landa er svært langt fra den vitenskapelige sosialismens virkelige teori. I disse teoriene fins det mange uklare, forvirra og vilkårlige ting, ei blanding av sosialistiske og kapitalistiske prinsipper, av sosialistisk ideologi med borgerlige og religiøse ideologier. Disse "sosialistiske" teoriene er på den ene sida et vitnesbyrd om sosialismens popularitet, om disse ideenes tiltrekningskraft, de er uttrykk for anstrengelsene for å finne en ny vei ut av fattigdommen og tilbakeliggenheten - på den andre sida er de borgerskapets og de reaksjonære kreftenes forsøk på å bedra massene og føre dem vekk fra den virkelige veien, kampen for sosialismen.

Om dette spørsmålet understreka kamerat Enver Hoxha på AAP's 6. kongress, at "marxist-leninistene hyller og støtter enhver alvorlig tilbøyelighet og streven etter sosialisme, men understreker på samme tid at i ethvert land er sosialismen vunnet og kan bare vinnes på grunnlag av marxismen-leninismen og under ledelse av arbeiderklassen og dens parti, væpna med den proletariske verdensanskuelser."

Proletarietets diktatur og arbeiderklassens ledende rolle.

Krustsjov-revisjonistene anerkjenner i ord arbeiderklassens ledende rolle under sosialismen og sier, at denne rolla vil først opphøre når kommunismen er endelig oppbygd, når klasser har holdt opp å eksistere.

Men hvordan kan arbeiderklassen spille denne rolla, når det kommunistiske

partiet og staten til proletariats diktatur ikke lenger tilhører arbeiderklassen, men har mista sin proletariske karakter og er blitt gjort om til "hele folkets parti og stat" ?

Krustsjov-revisjonistene pleide, på grunnlag av programmet som blei godkjent på den 22. kongressen, å forklare dette med at arbeiderklassen er den mest framskredne, den best organiserte, den mest enhetlige klassen fra et ideologisk synspunkt, med sterke revolusjonære tradisjoner, bærer av kommunismens idealer, den er forbundet med den storindustrielle produksjonen som utgjør grunnlaget for hele den økonomiske utviklinga, den har sine egne klasseorganisasjoner, fagforeninger, som - med Krustsjovs uttrykk - står "skulder ved skulder med partiet i kapteinens førerkabin".

Men det er kjent at disse betingelsene har vært til stede, ikke bare i sosialismens første fase, men allerede i kapitalismen. Til hva slags nytte er så arbeiderklassens parti, det kommunistiske partiet - hva er nytten av proletariats diktatur, hvorfor var det nødvendig å vente til den 22. kongressen med å erklære disse betingelsene for unødvendige? De nevnte betingelsene skaffer bare arbeiderklassen muligheten for å bli en ledende klasse i kampen for sosialisme og kommunisme. Men disse mulighetene blir kun virkelighet når det ut av arbeiderklassens egne rekker skapes et revolusjonært parti væpna med kommunismens vitenskapelige verdensanskuelse - og når arbeiderklassen etter at borgerskapet er styrta, skaper, konsoliderer og gjennomfører sin statsmakt-proletariats diktatur. Uten at den har sitt eget parti og uten proletariats stat, er anerkjennelsen av arbeiderklassens ledende rolle et stort bløff-nummer.

Disse såkalte argumentene var fra et teoretisk synspunkt så grunnløse at Krustsjovs etterfølgere, Bresjnev-Kosygin-klikken, har begynt å trekke dem i tvil utifra bestemte hensikter. Nå snakker Sovjet-propagandaen ikke mer om "hele folkets parti"-den har tilmed begynt å manipulere med ideen om proletariats diktatur. Sovjet-presse kritiserer dem som skiller arbeiderklassens ledende rolle fra det kommunistiske partiets rolle, og forsvarer det synspunktet at på alle nivåer i kampen for kommunismen virkeliggjør arbeiderklassens ledende rolle gjennom partiet.

Hva dikterte dette "vendepunktet", hva var formålet med det ?

Det blei framfor alt diktert av hendingene i Tsjekkoslovakia. De tsjekkiske revisjonistene, Dubceks tilhengere, sto fram som talsmenn for den såkalte "humane sosialisme" og gikk åpent mot det kommunistiske partiets ledende rolle og krevde full tilbakegang til det borgerlige flertisystemet og raskere gjenoppretting av kapitalismen. En av deres høvdinge, U. Svítak, erklarte høyreista at arbeiderklassen kunne utføre sin oppgave også uten det kommunistiske partiets direkte innflytelse, at denne oppgava ikke måtte blandes sammen med det kommunistiske partiets ledende rolle ettersom det er to helt forskjellige ting. For å rettferdiggjøre sin aggresjon mot Tsjekkoslovakia var den ledende klikken i Moskva tvunget til å kritisere disse synspunktene som kontrarevolusjonære. Men denne kritikken var et tve-egget sverd, fordi de tsjekkiske revisjonistene i virkeligheten gikk inn for akkurat de samme tinga som Krustsjov-revisjonistene også propaganderte. Det var bare den ene forskjellen at de pleide å si det åpent som Sovjet-revisjonistene framstilte på en mer innpakka måte.

Sovjet-revisjonistenes demagogiske manøver med å gi opp uttrykket "hele folkets parti" bedrar bare de troskyldige. Sovjetunionens kommunistiske parti er verken hele folkets parti eller arbeiderklassens parti, men det nye sovjetborgerskapets parti. De endra på ingen måte dette partiets reaksjonære og kontrarevolusjonære karakter. De er bare masker som skal skjule Sovjetunionens degenerering til en ny borgerlig stat og en imp-

erialistisk makt. Folk dømmer partier ikke etter deres navn og erklæringer, men etter deres handlinger, etter hva slags politikk de fører og hvem den tjener.

Den demagogiske karakteren til denne manøvrer viser seg også i at Krustsjov-revisjonistene etter å ha gitt opp uttrykket "hele folkets parti", stadig opprettholder synspunktet om "hele folkets stat". De sier at arbeiderklassens herredømme under sosialismen bare på et gitt stadium virkeliggjøres i proletariats diktatur, at begrepet arbeiderklassens herredømme i historisk betydning omfatter mer enn begrepet proletariats diktatur. Derfor sier de, strekker arbeiderklassens rolle seg helt til den fulle oppbygginga av det klasselese samfunn, mens proletariats diktatur som en virkeliggjøring av denne rolle, bare kan bestå i overgangsperioden fra kapitalisme til sosialisme. Derfor vil det med sosialismens seier, med styrkinga av det arbeidende folkets sosiale, politiske og ideologiske enhet, opphøre å eksistere og bli til "hele folkets stat".

Vårt Arbeidets Parti har forlenget avvist revisjonistenes begrep om "hele folkets stat" som tvers igjennom bedragerisk. Vi forsvarer den lære at proletariats diktatur er uunnværlig, ikke bare under overgangsperioden fra kapitalisme til sosialisme, men under hele perioden fra kapitalisme til kommunisme i verdensmålestokk, fordi klassekampen, kampen mellom to veier for utviklinga - den sosialistiske og den kapitalistiske - fortsetter gjennom denne store historiske perioden. Så lenge denne kampen fortsetter er arbeiderklassens ledende rolle uunnværlig for å sikre den sosialistiske veiens seier over den kapitalistiske, en rolle som bare kan forstås som proletariats diktatur. I siste instans uttrykker begrepet sosialistisk stat, sosialistisk demokrati og proletariats diktatur den samme tingen - nemlig at arbeiderklassen har makta, at den styrer og leder hele landets liv. "Proletariats diktatur betyr - skreiv Lenin - når dette latinske, vitenskapelige, historisk-filosofiske uttrykket oversettes til vanlig tale, følgende: Bare en bestemt klasse, nøyaktig uttrykt byarbeiderne, i alminnelighet fabrikkarbeiderne, industriarbeiderne, er i stand til å lede hele massen av arbeidende og utbytta i kampen for å kaste av seg kapitalismens åk, under sjølve forløpet av denne kampen for å styrte kapitalismen, i kampen for å bevare og konsolidere seieren, i arbeidet med å skape det nye samfunnssystemet, det sosialistiske samfunnet, i hele kampen for å avskaffe klassene fullstendig." (Lenin, utvalgte verker, albansk utgave, bind 2, s. 520).

Enhver statsmakt kan, så lenge den eksisterer som stat, ikke unngå å ha klassekarakter, kan ikke unngå å være uttrykk for en bestemt klassens ledende rolle. Ellers ville den ikke være en stat. Den klassen som har makta, bruker staten uttrykkelig som et middel til å virkeliggjøre sitt herredømme i hele landets liv. Dersom proletariats diktatur, som revisjonistene sier, bare er en form for virkeliggjøring av arbeiderklassens ledende rolle under sosialismen, hvilken klassens herredømme uttrykker så den nåværende sovjetiske staten?

De sier at også "hele folkets stat" ledes av arbeiderklassen, som under disse betingelsene virkeliggjør sin rolle gjennom det kommunistiske partiet. Den revisjonistiske logikken snubler her med et ordentlig brak, fordi den er en anti-marxistisk logikk. Det viser seg altså at staten er over klassene, samtidig med at den ledes av arbeiderklassen. Det viser seg også at partiet som leder staten, såvel som den politikken den fører, er arbeiderklassens - mens den staten som ledes av dem påstås å være hele folkets stat.

Ved å forsøke å unngå den ene motsigelsen skaper revisjonistene andre motsigelser. En kan ikke gjøre noe med det, slik er den revisjonistiske logikken.

Med slike "teoretiske" akrobatnumre forsøker Krustejov-revisjonistene å skjule det som ikke kan skjules, nemlig deres fullstendige fornektning av arbeiderklassens ledende rolle i kampen for sosialisme og kommunisme. De trenger dem for å dekke over at kapitalismen har oppstått på ny og for å dekke over overgangen til sosialimperialisme med en mer revolusjonær fraseologi. De drømmer dem for å innbilde Sovjet-folket og verdensopinionen at Kreml-klikken skulle være i ferd med å lage "korrigeringer", at den skulle være i ferd med å vende tilbake til det sunne eller i det minste sunnere marxist-leninistiske posisjoner. Hele denne demagogien må avsløres og ødelegges grundig og fullstendig.

ALBANIAS ARBEIDETS PARTI OG ARBEIDERKLASSEN.

I motsetning til og i kamp mot alle de borgerlige ideologene og de moderne revisjonistenes propaganda har Albanias Arbeidets Parti besluttet somt forsvart og vil fortsette å forsvare det marxist-leninistiske synet på arbeiderklassens ledende rolle. Partiet har konsekvent gjennomført dette synet i praksis på alle stadier i revolusjonen og den sosialistiske oppbygginga - og utvikler det ytterligere i samspill med de nåværende betingelsene for den fullstendige oppbygginga av det sosialistiske samfunnet.

Så langt tilbake som under den nasjonale frigjøringskampen gjendrev AAP synspunktene til dem som under påskudd at det ikke var en utvikla arbeiderklasse, benekta muligheten for å danne parti og benekta dets ledende rolle i revolusjonen. Partiet venta ikke på at en utvikla arbeiderklasse skulle bli til, men stolte fast på at den var til stede. Partiet skapte og styrka arbeiderklassens allianse med bøndene som utgjorde det overveldende flertallet av befolkninga. Og gjennom sitt arbeid, sin kamp og sin riktige politiske linje kom det til å stå i spissen for folket som den eneste ledende krafta i folkets frigjøringskamp.

På det første trinnet hadde revolusjonen hovedsaklig en anti-imperialistisk og demokratisk karakter. Trass i dette sto partiet helt fra starten av fast på arbeiderklassens ledelse av revolusjonen. Det innlot seg ikke på å dele lederrolla med andre politiske organisasjoner som f. eks. "Balli Komëtar" og "Legaliteti". Det bevarte sin fulle sjølstendighet i den nasjonale frigjøringskampen til seieren og åpna veien for vårt lands sosialistiske utvikling.

Også etterat landet blei befridd fra de utenlandske fascistiske okkupantene og folkeforræderne, førte partiet en hardnakka kamp mot synspunktene til de jugoslaviske revisjonistene. Disse fornektet det kommunistiske partiets ledende rolle og var tilhengere av at det skulle gå inn i den demokratiske fronten. Partiet førte også hardnakka kamp mot ethvert forsøk på å dele den politiske makta med andre klasser og partier hjemme. Trass i at det handla under tilbakeliggende forhold i et jordbruksland der befolkninga hovedsaklig besto av bønder, forsto partiet, innad for systemet til det proletariske diktaturet, å forsvare og konsekvent gjennomføre den ledende rolla til arbeiderklassens parti. Dette er - som Lenin har sagt - betingelsen for at proletariatets diktatur kan eksistere.

I kampen for den fortsatte revolusjoneringa av landets liv, som særlig skjøt fart etter AAP's 5. kongress i november 1966, understreka partiet kraftig nødvendigheten av å styrke arbeiderklassens rolle som den klassen som har makta og er den ledende. Det er et av de mest grunnleggende begrepene og uten dette begrepet er det ikke mulig å forstå og å gjennomføre den store revolusjonære prosessen. Den har som mål fortsatt å føre revolusjonen framover og sikre den sosialistiske veiens seier over den kapitalistiske.

I dette spørsmålet går partiet vårt ut fra den marxist-leninistiske lære om at arbeiderklassens historiske oppgave ikke er slutt med oppbygginga av det kommunistiske samfunnets første trinn, sosialismen, men at denne oppgava pågår helt til kommunismen og først tar slutt når dens fullkomne og endelige seier er sikra. Derfor vil det i like lang tid eksistere et arbeiderklassens parti og arbeiderklassens statsmakt, proletariatets diktatur. Uten arbeiderklassens herredømme, uten dens ledelse, som blir virkeliggjort gjennom proletariatets parti og stat - og uten arbeiderklassens kontroll ovenfra og nedenfra, er det umulig å ta noe skritt framover på kommunismens vei. En vilken som helst krenking av disse prinsippene vil uunngåelig føre til borgerlig degenerering av sosialismen.

Partiet vårt legger framfor alt en særlig vekt på opprettinga av riktige forbindelser mellom kaderne og intelligensiaen i alminnelighet og arbeiderklassen. Kaderne og intelligensiaen har sin egen fortjente plass og spiller en stor rolle i det sosialistiske samfunnet. Men partiet framhever, uten å undervurdere deres nødvendighet og nytte, at en må stole fullstendig på arbeiderklassen, som har makta og ledelsen, som den avgjørende krafta i produksjonen av de materielle godene og i samfunnets helhetlige utvikling på sosialismens og kommunismens vei. "La oss aldri glemme dette - lærer kamerat Enver Hoxha oss - ellers... vil vi uvilkårleg framkalle den feilaktige oppfatninga at det hele bare er skapt av intelligensiaen, en "ny klasse", slik det skjer i Sovjetunionen og i alle de andre landa der revisjonistene hersker."

I disse landa, fortsetter Enver Hoxha, "...ble det skapt et bredt lag av kadre, en intelligensia med farlige tendenser og tilbøyeligheter, et lag med borgerlige trekk, som er gått ut fra arbeiderklassen og de kooperative bondene - og som blei utdanna under det sosialistiske systemet, opplært på sosialistiske skoler og universiteter. Men (dette laget) er blitt byråkratisert og har degenerert, fordi det har fått tillagt seg en ekstraordinær betydning i en slik grad at det har lyktes dem å bli herrer, å ta makta i sine hender og nå ignorere arbeiderklassen, kollektivbondene og marxismen-leninismen, som de forfalsker i teori og praksis".

Partiet vårt har lært av denne sørgelige erfaringa. Det har derfor i den seinere tida tatt en rekke skritt av stor prinsipiell betydning for å styrke kadernes og intelligensiaens tilknytning til arbeiderklassen og det arbeidende folket. Eksempler er nedskjæring av personalet i de administrative organene, senkinga av høye lønninger, kadernes utveksling og deltaking i det direkte produktive arbeidet sammen med arbeiderne og bondene, plasseringa av dem under arbeiderklassens og de arbeidende massenes direkte kontroll, stillinga deres bestemmes både ovenfra og nedenfra, reorganiseringa av skolen osv.

Betydninga av disse skrittene består ikke bare i å oppdra kaderne og intelligensiaen, men også i å plassere dem under slike vilkår at de aldri betrakter seg som ledere og kommandører over arbeiderklassen - men alltid og over alt oppfatter seg som arbeiderklassens tjenere, folkets tjenere, og at de skal styre, arbeide og produsere sammen. Dette er en av de mest effektive veiene for akkurat nå å forberede betingelsene for det kommunistiske samfunnet, uten klasseskiller. Der arbeider hele det arbeidende folket sammen direkte i produksjonene og samtidig er alle i stand til å studere, tenke, skape og styre.

Det som er av særlig betydning for arbeiderklassens voksende rolle, er den stadige veksten i rolla til arbeiderklassens parti som ledende, styrende og organiserende på alle livets områder - og forbedringa i klasse-sammensettinga i partiets rekke, særlig i de ledende organene.

Under forløpet i den sosialistiske oppbygginga blir partiets rolle ikke,

som revisjonistene sier, svakere, men fortsetter tvertimot å vokse. Jo mer kompliserte oppgavene blir og jo breiere og mer aktiv massenes deltaking blir, jo mer vokser denne rolla. Partiet vårt har kritisert alle de synspunktene som fører til at rolla som det har svekkes. Disse synspunktene propaganderes av revisjonistene under merkelapper som "hele folkets parti" eller "massenes parti", "opplysningsparti", "økonomisk parti", "enhetsparti" eller "partner parti, likestilt med andre partier og organisasjoner".

En av de viktigste årsakene til den revisjonistiske degenereringa i mange kommunistiske partier var av-proletariseringa og intellektualiseringa av deres ledende organer, som falt i henda på byråkrater, teknokrater og borgerliggjorte intellektuelle.

Lenin har for lenge siden advart mot denne faren. Han pleide å si at han ville foretrekke at partikomiteene hadde 8 arbeidere for hver 2. intellektuell. Partiet vårt har tatt både disse læresetningene og skapte betingelsene i betraktning. I de siste åra har det tatt effektive skritt for ytterligere å forbedre den klassemessige sammensettinga i partiorganene, ved å trekke flere arbeidere og andre arbeidende inn i dem, samtidig som de fortsetter sitt direkte arbeid i produksjonen. Denne retningslinja er verdifull også for alle andre organer i staten, økonomien og masseorganisasjonene.

Av spesiell viktighet er til slutt kamerat Enver Hoxhas tanker om arbeiderklassens direkte kontroll med alle og alt. De er nok et bidrag til den marxist-leninistiske læra om arbeiderklassens rolle i systemet til proletarietets diktatur. Det nye består i at arbeiderklassen oppfyller og må oppfylle sin kontrollerende rolle, ikke bare ovenfra, gjennom partiet og staten, men også nedenfra, direkte som klasse. Dette er av vital betydning.

Den sørgelige erfaringa fra den revisjonistiske tragedien i Sovjetunionen og andre steder viste at arbeiderklassen og de arbeidende massene ikke bare i begynnelsen var uforberedte og falt i et bakhold, men også seinere gled de inn i passivitet og kunne ikke reagere med styrke mot det revisjonistiske forræderiet. Partiet vårt bestreber seg på aldri å tillate at en slik situasjon oppstår. Det arbeider for å gjøre arbeiderklassen klar over sin oppgave, ikke bare som den viktigste produktivkrafta, men også som den politiske hovedstyrken, som skal holde revolusjonens og sosialismens fane fast og med klar bevissthet i henda sine. Og med den mektige neven skal den male enhver kontrarevolusjonær sammensvergelse til støv, uten omsyn til hvem som står bak den eller hvor den kommer fra.

Utifra dette synspunktet er det arbeidende folkets direkte kontroll et av de mest virkningsfulle midlene til forsvar og befesting av proletarietets diktatur, til styrking og resultatrik utvikling av hele det politiske systemet vårt. Som det blei understreka på AAP's 6. kongress er arbeiderklassens direkte kontroll "et av de mest konkrete uttrykk for arbeiderklassens ledende rolle og praksisen til det proletariske demokratiet. Den er et skarpt våpen i kampen mot byråkratisme og fremmed innflytelse i samfunnets liv og i det arbeidende folkets bevissthet, en ytterst virkningsfull metode for proletarisk oppdragelse av arbeiderklassen sjøl, den er en veldig tilskudd til det å føre den sosialistiske oppbygginga framover. I arbeiderkontrollen har vi en grunnleggende garanti mot faren for revisjonisme og det å gå tilbake til kapitalismen."

Partiets skritt for å styrke arbeiderklassens ledende og kontrollerende rolle er retta mot byråkratisme, teknokratisme og intellektualisme og har til formål å forsvare og videreføre revolusjonens og sosialismens sak i Albania. De er på ingen måte retta mot intelligensiaen slik som de borgerlige og revisjonistiske ideologenes bakvaskelser påstår.

Partiet har alltid vurdert intelligensiaens rolle og plassering korrekt og har gjort et stort stykke arbeid for dens vekst og oppdragelse. Det har skapt en stor hær intellektuelle, som er tro mot arbeiderklassen og dens revolusjonære idealer. Det som det kommer an på er å ha en riktig forståelse av arbeiderklassens og intelligensiaens rolle og plassering og ikke snu ting på hodet som revisjonistene har gjort det.

Intelligensiaen må forstå til bunns og med full overbevisning anerkjenne at i Albania er det arbeiderklassen, det arbeidende folket, som har makta, at intelligensiaen som kommer fra dets rekke må smelte sammen med det og tjene med troskap og hengivenhet. Ikke i intellektuelt hovmot og ikke ved å idealisere talentene og ferdighetene sine, men ved å tjene arbeiderklassen og folket, ved å stille all sin åndelige og fysiske viten i sosialismens tjeneste. Slik ser og må intelligensiaen se sin historiske oppgave i det sosialistiske samfunnet vårt.

"Partiets mål - sa kamerat Enver Hoxha på den 6. kongressen - er å bevare intelligensiaen rein og revolusjonær, å knytte den tett sammen med arbeiderne og bøndene, å sette den i stand til sjøl å vende seg imot fremmed borgerlig og revisjonistisk innflytelse og som hittil kjempe beslutsomt for arbeiderklassens og folkets store sak!"

DE INTELLEKTUELLE OG DERES ROLLE I DAG

Av Bajram Abdiu

Fra tidsskriftet " Albania Today ", 1972

De intellektuelles klassenatur.
Falskheten i det borgerlig-revisjonistiske
snakket om de intellektuelles endrede funksjon
og om deres endrede rolle i samfunnet.

Mellom marxistiske sosiologer og borgerlige og revisjonistiske sosiologer pågår det en hard og uforsonlig kamp omkring problemet om de intellektuelles klasses tilhørighet, deres stilling og rolle i samfunnet i dag.

De borgerlige og revisjonistiske sosiologene hevder at det i vår tid, først og fremst som et resultat av den teknisk-vitenskaplige revolusjon, har skjedd og stadig skjer radikale forandringer i de kapitalistiske og revisjonistiske landas struktur. Noen ser disse forandringene som de intellektuelles "proletarisering" og som deres omdanning til et av arbeiderklassens lag. Andre argumenterer for at arbeiderklassen holder på "å forsvinne" og at den blir erstattet av "produksjons-intelligentsiaen". I følge de revisjonistiske sosiologene eksisterer det ikke lenger klasser under sosialismen, og derfor utgjør ikke de intellektuelle lenger et særskilt sosialt lag.

Alle disse synspunktene har som formål å benekte arbeiderklassens rolle og historiske oppgave i samfunnets utvikling, å "bevise" påstanden om at de intellektuelle, som bærere av den teknisk-vitenskaplige revolusjon, utgjør den viktigste produktivkrafta, det sosiale framskrittets kraft, og videre at den teknisk-vitenskaplige revolusjon endrer kapitalismen natur og erstatter sosiale revolusjoner som vilkåret for den sosiale utvikling.

Ingen kan benekte de sosiale forandringene som har funnet sted og stadig finner sted i vår tid, og den teknisk-vitenskaplige revolusjon har påvirket denne prosessen. Men vi kan bare få grep om det vesentlige og om retningen på fenomenenes og prosessenes utvikling dersom vi analyserer dem vitenskaplig, alltid på marxismen-leninismens grunnlag. De borgerlige og revisjonistiske sosiologenes metode er subjektivistisk og idealistisk. Dessuten fordreier de kjennsgjeringene og trekker sine konklusjoner i overensstemmelse med de reaksjonære utbytterklassenes interesser.

Men er det riktig at de intellektuelles klassenatur og deres rolle som særskilt sosialt lag har endra seg, og er det riktig at arbeiderklassen har mistet plassen sin og oppgava si i samfunnet som den avgjørende krafta i den materielle og åndelige produksjonen og som hovedkrafta i den sosialistiske revolusjonen og i det sosiale framskrittet?

Den vitenskaplige analysa av kjennsgjerningene og virkeligheten bekrefter at marxismen-leninismens grunnleggende læresetninger er riktige og viser falskheten i "teoriene" til de borgerlige og revisjonistiske sosiologene.

Om den såkalte "teori" om de intellektuelles omdanning til en del av arbeiderklassen i dagens kapitalisme.

I de kapitalistiske landa er det en stadig vekst i den delen av de intellektuelle som ikke eier produksjonsmidler og som blir lønna av privat- eller statskapitalistiske foretak. I USA for eksempel utgjorde denne delen i 1969 omkring 88 prosent av det totale tallet på intellektuelle, i England utgjorde den i 1951 87,7 prosent, i Frankrike i 1954 utgjorde den 85,6 prosent og i Japan i 1960 omkring 97 prosent.

Med utgangspunkt i disse data er det mange borgerlige og revisjonistiske sosiologer som kommer fram til den konklusjon at de intellektuelle, og særlig den teknisk-naturvitenskaplige delen av de intellektuelle, er blitt forvandla til "proletarer", og at de skal betraktes som en del av arbeiderklassen. Under kapitalismen "... kan den største delen av de intellektuelle... fra ethvert synspunkt betraktes som en del av arbeiderklassen", skriver Y.I. Shiriaev (Problemer vedrørende forandringer i det sovjetiske samfunnets sosiale struktur, Izd.Nauka, nr. 8, 1968). A. Galkin sier at "den teknisk-naturvitenskaplige revolusjon på vesentlig måte har utvida rammene for arbeiderklassen. Nye regiment av arbeidende mennesker er blitt danna, som, for så vidt angår deres stilling i produksjonen og deres levemåte, er kommet tett innpå og til og med ved atskillige anledninger er smeltet sammen med storparten av arbeiderklassen" (Fredens og sosialismens problemer, nr. 1, 1969). De mest ekstreme revisjonistene regner alle lønsmottakere, og til og med ledende kadrer og studenter, til arbeiderklassen. Til støtte for synspunktet sitt henviser revisjonistene til Marx og Engels, som i "Det Kommunistiske Manifest" sier at "borgerskapet har revet helgenglorien av alle de yrker som man tidligere betraktet med hellig ærefrykt. Det har forvandla legen, juristen, presten, dikteren og vitenskapsmannen til sine betalte lønnsarbeidere", og de henviser til Marx som i "Kapitalen" skriver at både håndens og åndens arbeidere i produksjons- og sirkulasjonssfæren, som er lønsmottakere og selger sin arbeidskraft til kapitalistene, tar del i skapelsen av merverdi. De fortolker imidlertid på subjektivistisk vis de intellektuelles voksende "proletarisering" i dagens kapitalisme, og de fordreier bevisst Marx' ideer.

For på riktig måte å forstå det fenomenet at de intellektuelle i de kapitalistiske landa i stadig større grad blir gjort til lønsmottakere, må vi ta utgangspunkt i de intellektuelles klassenatur som et særskilt sosialt lag.

Marxismen ser de intellektuelle som en stor gruppe mennesker som i hovedsak er beskjeftiga med åndelig arbeid, med organisering og ledelse av arbeidet og produksjonen, av statens eller samfunnets anliggender, eller som er beskjeftiga med skapende, ikke manuelt arbeid eller arbeid som bare består i å utføre ordrer. De intellektuelle utgjør et bestemt sosialt lag og er ikke i seg sjøl en klasse, fordi de, i motsetning til klassene, ikke har sitt eget, sjølstendige forhold til produksjonsmidlene. Intelligentsiaen stammer fra og er danna av forskjellige klasser, og i ethvert historisk gitt sosialt system tjener den i hovedsak den maktavende klassen.

Sjøl sagt er dannelsen av de intellektuelle som et særskilt sosialt lag som ikke sjøl eier produksjonsmidler, en historisk prosess. I begynnelsen, samtidig med at klassene oppsto og åndelig arbeid ble skilt fra legemlig arbeid, gjorde utbytterklassene åndelig arbeid til et monopol for seg sjøl. Det var de besittende sjøl som var engasjert i ledelse og organisering av produksjonen og i statens og samfunnets affærer såvel som i forskjellige former for skapende aktivitet. I denne forbindelse sier Engels at "som grunnlag for oppdelinga av samfunnet i klasser står loveh om arbeidsdeling". Ved sida av det store flertall som i hovedsak er beskjeftiga med det nødvendige arbeidet, "dannes", påpeker han, "den klassen, som er befridd fra direkte produktivt arbeid, og som er opptatt med slike alminnelige samfunnssaker som ledelse av arbeid, av statssaker, av juridiske anliggender, vitenskap, kunst o.s.v." (F. Engels: Anti-Duhring).

I den før-kapitalistiske samfunnsorden resulterte de utbytende klassenes monopol på åndelig arbeid i en situasjon der det ikke var noe klårt definert skille mellom de utbytende klassene og de intellektuelle, fordi det overveldende flertall av de intellektuelle sjøl kom fra utbytterklassene. Men samtidig med produktivkreftenes utvikling og utviklinga av naturvitenskap og teknologi, særlig under kapitalismen, får intelligentsiaen karakteren av et særskilt sosialt lag som ikke eier produksjonsmidler, og dette sosiale laget blir sterkt utvida både med hensyn til størrelse og funksjon. Kamerat Enver Hoxha påpeker at hele denne prosessen utvikles sammen med kapitalismen, ikke bare på grunn av behovet for en stigning i produksjonen, men fordi kapitalistene frigjør seg fra de tekniske funksjonene i tilknytning til ledelse av produksjonen og av statens og samfunnets affærer. Kapitalistene overlater slike funksjoner til betalte spesialister. I dette ligger den mest fundamentale grunn til og forklaring på den voksende "proletarisering" av de intellektuelle i dagens kapitalisme.

Til støtte for sitt synspunkt at de intellektuelle, og særlig de ingeniørvitenskaplige og tekniske intellektuelle, er en del av arbeiderklassen, henviser de revisjonistiske sosiologene til Marx. Marx grupperer de lønsmottakende ingeniører og teknikere sammen med arbeiderne og beskriver dem som "proletarer". Imidlertid påpeker Marx sjøl at når han beskriver de lønsmottakende åndsarbeiderne i produksjons- og sirkulasjonssfæren under kapitalismen som "proletarer", så er det ut fra det reinte tekniske formål: å finne ut av mekanikken ved skapelsen av merverdi og kapital, og ikke for å gi helhetsbildet av samtlige trekk som karakteriserer klassene og de sosiale lag (Se K. Marx og F. Engels, Samlede verker, bind 31 side 55, russisk utgave). Fra klassesynpunktet betrakter Marx intelligentsiaen som et særskilt sosialt lag, som i ethvert samfunn tjener den herskende klassen.

I det kapitalistiske samfunn inntar det tekniske personalet og ingeniørpersonalet som en av intelligentsiaens hovedkategorier, en dobbeltstilling. Dette personalet eier ikke produksjonsmidler og er betalt av kapitalisten, det skaper merverdi for kapitalisten. Men det er på samme tid representant for kapitalisten, det er, som Marx sier, offiserer i den kapitalistiske produksjonen, d.v.s. leder og organisator av skapelsen av merverdi og av kapitalen sjøl. Det er nødvendig å understreke at det tekniske- og ingeniør-personalet, på samme måte som de intellektuelle i alminnelighet, ikke innbefatter de høgt kvalifiserte arbeidere. Disse deltar direkte i produksjonen og skaper merverdi og utfører ikke organiserende eller ledende funksjoner. De er arbeidere og ikke intellektuelle.

Den marxist-leninistiske betydning av de intellektuelles klassenatur er helt klar. Revisjonistene, som betrakter den delen av de int-

uelle som er beskjeftiga med betalt arbeid i privat- eller statskapitalistiske foretak, som en del av arbeiderklassen, prøver å framstille disse intellektuelle som den mest bevisste og mest revolusjonære delen av arbeiderklassen. Dette gjør de for å legge et "proletarisk" skjær over den intellektualistisk-borgerlige naturen til partiene sine. Disse partiene har de intellektuelle og arbeideraristokratiet som sitt sosiale grunnlag. De ønsker å innpode intellektualistisk liberalisme og reformisme i arbeiderklassen og å avspore den fra klassekampen og den sosialistiske revolusjonen. Revisjonistene sier åpent at bæreren av "vår tids" klassebevissthet er den såkalte "nye arbeiderklasse" som består av ingeniører, teknikere og høgt kvalifiserte fabrikk- og kontorfunksjonærer (se "Fredens og sosialismens problemer", nr. 2, 1969).

Sjøl om en betrakter de intellektuelle som et særskilt sosialt lag, kan en absolutt ikke betrakte dem som en ensarta masse. Kamerat Enver Hoxha påpekte i beretninga si til Partiets 6. kongress at "intelligentsiaens rolle og plassering i samfunnet avhenger av dens klassemessige opprinnelse og dens sosial-økonomiske situasjon, av alliansen mellom dens forskjellige deler og den ene eller andre klassen". Kamerat Enver Hoxha påpeker også, at intelligentsiaen som helhet "...er et lag som står mellom samfunnets forskjellige klasser og som kommer fra forskjellige klasser. Som en følge av sjølve sin natur er den kjennetegnet av politisk og ideologisk vingling på forskjellig måte". På grunnlag av en konkret analyse slår arbeiderklassen og dens marxist-leninistiske parti fast sitt standpunkt overfor de forskjellige kategorier og lag av intellektuelle. Det øvre lag står borgerskapet nærmest og tar sammen med det del i utbyttinga av proletariatet. Det mellomste og lavere laget er nærmere forbundet med proletariatet enn med borgerskapet. Arbeiderklassen og dens parti må gjøre sin innflytelse og lederrolle gjeldende overfor disse laga. Arbeiderklassen og partiet må bestrebe seg på å oppdra og ny-oppdra disse laga og å lede dem og kaste dem ut i den revolusjonære klassekampen for at de skal bli herda og bli i stand til å mestre den marxistisk-leninistiske verdensanskuelsen og bevisst gå over til og forbli på arbeiderklassens og den sosialistiske revolusjonens side.

Hulheten i synspunktet om at arbeiderklassen "forsvinner" og at den blir skifta ut med den produserende Intelligentsiaen.

Et anna synspunkt, en kunne si det motsatte av det som er omtalt ovafor, men som tjener det samme formål, er oppfatninga til noen borgerlige og revisjonistiske sosiologer om at den teknisk-naturvitenskaplige revolusjonens utviklingsprosess og mekaniseringa og automatiseringa av produksjonsprosessene medfører at arbeiderklassen tallmessig blir mindre og "forsvinner" som klasse, og at dens plass blir overtatt av den teknisk-naturvitenskaplige intelligentsia.

Det er sant at den teknisk-vitenskaplige revolusjon, den tiltakende mekaniseringa og automatiseringa av produksjonsprosessene, den vidstrakte anvendelsen av resultater fra vitenskap og teknologi som en naturlig følge har medført en tallmessig økning av de intellektuelle, og særlig de teknisk-naturvitenskaplige intellektuelle. I USA for eksempel ble tallet på spesialister nidobla fra begynnelsen av det 20. århundre til i dag. I Frankrike vokste tallet på høgt-utdanna ingeniører med 37,9 prosent fra 1962 til 1969, og tallet på lavere teknikere med 55,2 prosent. Det er skjedd enn liknende vekst i andre kapitalistiske land.

Ved hjelp av disse data forsøker de borgerlige og revisjonistiske sosiologene å underbygge sitt synspunkt om at arbeiderklassen i den nåværende perioden av den teknisk-naturvitenskaplige revolusjonen har mista eller er i ferd med å miste stillinga si og rolla si som den viktigste produktivkrafta og som drivkraft i samfunnets utvikling og framskritt, og at denne rolla nå er overtatt eller er i ferd med å bli overdratt av den tekniske intelligens som kontrollerer, leder og utvikler produksjonsprosessen. I følge dem er vår tids samfunn nådd til et stadium der både arbeiderne og de kapitalistiske eierne "forsviner". Som følge av dette hevder de at det kapitalistiske samfunnet er omdanna eller er i ferd med å bli omdanna til et teknokratisk samfunn der sosiale revolusjoner er avløst av teknisk-naturvitenskaplige revolusjoner og der hoveddrivkrafta er den teknisk-naturvitenskaplige intelligens.

Disse synspunkta er vidt utbredt i mange kapitalistiske og revisjonistiske land. Den amerikanske sosiologen K. Zimmermann sier at nå, i de vitenskaplige oppdagingers og den teknisk-naturvitenskaplige revolusjonens epoke har arbeiderklassen mista sin historiske rolle som oppbygger og leder av det nye samfunnet, og at "de intellektuelle i dag er blitt den viktigste ledende krafta i samfunnet". Han skriver: "I løpet av de siste hundre åra, fra Marx til i dag, er samfunnet blitt så innvikla og kulturen i de utvikla landa har nådd et så høgt nivå at proletariatet og dets ledere ikke lenger er i stand til varig å ta makta i sine hender. Bare vitenskapsmennene og de som har en tilsvarende utdanningsmessig standard, kan og vil være i stand til å hamle opp med denne oppgave. Denne kraft er intelligentsiaen - alliansen av naturvitenskapsmennene og representanter for kunsten, de humanistiske vitenskaper, de sosiale vitenskaper - hver med sitt sandområde, men med en felles forståelse og felles system av vesentlige kulturbegreper". (Se "Den sovjetiske intelligentsias struktur", Minsk 1970). Og revisjonisten Roger Geraudy argumenterer for sin del med at vi nå har en fullstendig ny situasjon som en kan kalle "kybernetikkens århundre", der "det fysiske og det intellektuelle arbeidets funksjoner smelter sammen. Som en følge av dette kan en ikke lenger tale om arbeiderklassen, men om en kollektiv produsent med de intellektuelle i den avgjørende rolle i produksjonen og i det sosiale framskrittet". (Se R. Geraudy: For en fransk utgave av sosialismen).

En kan klart se den anti-vitenskaplige natur og det tendensiøse ved disse synspunktene. Situasjonen framstilles som om kapitalismen på radikal måte har endra natur som følge av utviklinga av den teknisk-naturvitenskaplige revolusjonen, som om den skaper et "teknokratisk", "etter-industrielt" "forbruker"-samfunn der både arbeidere og kapitalister er kjørt inn på et sidespor og der de intellektuelle er blitt hovedproduktivkrafta, den bærende og ledende krafta i den sosiale utviklinga.

I beretninga si til den 6. kongressen til Folkets Frigjøringshær avslørte kamerat Enver Hoxha disse anti-marxistiske og kontrarevolusjonære synspunktene. Han påpekte at "den tekniske og naturvitenskaplige revolusjonen kan endre verken kapitalismens eller sosialismens natur og heller ikke de objektive lovene for samfunnets utvikling". Han påpekte videre at trass i intelligentsiaens vekst i dagens samfunn, trass i de forandringene som har funnet sted i stillinga, karakteren, og rolla til de intellektuelles arbeid og trass i forandringene i klasse-sammensetninga til dette laget så er intelligentsiaen ikke i seg sjøl en klasse. Derfor kan de intellektuelle aldri erstatte arbeiderklassen i den samfunnsmessige produksjonen og i dens rolle i revolusjonen og den sosiale utviklinga.

Den tallmessige veksten i intelligentsiaen beviser på ingen måte at

arbeiderklassen er blitt kjørt inn på et sidespor eller erstattet av de intellektuelle. Den riktige forståelsen av denne prosessen krever en konkret analyse på basis av marxist-leninistisk metode. Som Marx og Lenin har understreka må en ikke blindt ta utgangspunkt i borgerlig statistikk og langt mindre i konklusjonene til de borgerlige sosiologene, slik som revisjonistene gjør. Den borgerlige statistikken gir ikke mulighet til å se klasseforholda innafor/befolkninga direkte. Dessuten forsøker den borgerlige statistikken å tilsløre klassesdelinga. Marxistisk-leninistisk analyse av kjennsgjerningene og data fører til konklusjoner som er diametralt motsatte konklusjonene til de borgerlige og revisjonistiske sosiologene.

For det første utgjør arbeiderklassen og det arbeidende folket, i følge talla og trass i den tallmessige veksten av grupper av teknikere, ingeniører og andre spesialister, stadig det overveldende flertallet av den arbeidsdyktige delen av befolkninga i de kapitalistiske landa, på samme måte som tidligere. Slik representerte for eksempel i USA alle kategorier intellektuelle i 1960 omkring 22 prosent av den arbeidsdyktige delen av befolkninga. I Frankrike utgjorde ingeniører, teknikere og administrative ledere i produksjonen i 1968 omkring 10 prosent av den arbeiddyktige delen av befolkninga. Hvis vi betrakter industrien, gjelder det også her at de intellektuelle ikke representerer mer enn 20 prosent av arbeidsstyrken i de utvikla kapitalistiske landa. Det er også klart at arbeiderklassen og det øvrige arbeidende folket utgjør det overveldende flertallet av den arbeidsdyktige delen av befolkninga og er hovedproduktivkrafta i de kapitalistiske landa. Arbeiderklassen er på samme tid den mest framskredne og den mest revolusjonære klassen i samfunnet.

For det andre: Mange borgerlige og revisjonistiske sosiologer inkluderer, meget formålstjenlig for dem, i arbeiderklassen bare dem som er beskjeftiga med rent legemlig arbeid. Den amerikanske filosofen Marcuse sier at for Marx er en proletar først og fremst den arbeider som er beskjeftiga med legemlig arbeid og som under arbeidsprosessen bruker og forbruker sin fysiske energi. Ved å fordreie den marxistiske betydninga av begrepet "arbeider" på denne måten gjør han seg til talsmann for at under våre betingelser - mekaniseringa og automatiseringa - har arbeiderklassen nesten forsvunnet eller er i ferd med å forsvinne som følge av utviklinga innafor den teknisk-naturvitenskaplige revolusjonen.

Det må understrekes at marxismen-leninismen aldri har satt likhetstegn mellom arbeideren og den som arbeider reint fysisk. Som arbeidere betrakter den alle dem som er uten eiendomsrett til produksjonsmidlene, som selger arbeidskrafta si til kapitalisten, som direkte tar del i produktivt arbeid eller i sirkulasjons-sfæren, og som skaper merverdi for kapitalisten. I denne betydninga av ordet gjelder det, at om en arbeidende person tilhører arbeiderklassen eller ikke, ikke er avhengig av hvor høgt kvalifisert han er eller hvorvidt han arbeider med enkle eller moderne redskaper eller til og med mekaniserte og automatiserte fabrikker. På tilsvarende måte kan forholdet mellom åndelig arbeid og legemlig arbeid ikke i seg sjøl være den avgjørende betingelsen.

Det er naturlig at det, sammen med utviklinga av teknologien, av produksjonsredskapene og sammen med den storstilte utviklinga i den teknisk-naturvitenskaplige revolusjonen og i mekaniseringa og automatiseringa av produksjonsprosessene, må komme en endring i forholdet mellom legemlig arbeid og åndelig arbeid for arbeideren. Det er også naturlig at det må komme en stigning i arbeiderens kvalifikasjoner og i andelen av åndelig arbeid i forhold til legemlig arbeid. En del av produksjonsteknikerne, dem som utfører direkte produktivt arbeid og ikke er beskjeftiga med ledelses- eller organisasjons-arbeid, må nødvendigvis

betraktes som en del av arbeiderklassen. Men denne gruppa av arbeidere, sjøl i de mest utvikla kapitalistiske landa, meget fåtallig. Slik utgjør den i Frankrike for eksempel ikke mer enn 2,1 prosent av den arbeidsdyktige delen av befolkninga. Dens hurtige vekst, spesielt i noen industriegreiner med avansert teknikk og med kompliserte teknologiske produksjonsprosesser, kan bare representere det gjennomsnittlige eller høge kvalifikasjonsnivået i framtidens arbeiderklasse.

Når det gjelder det høgt utdanna tekniske personalet så deltar det ikke direkte i produksjonen sjøl om det er knytta til produksjonen. Og sjøl i de tilfeller der det deltar, er det arbeidet som dette personalet utfører vekslende og stadig forbundet med ledelses- og organiseringsarbeid. Dette er det høgt utdanna tekniske personalets hovedfunksjon. Derfor skiller de seg fra arbeiderne, uansett om disse er middels eller høgt kvalifisert, på grunn av arbeidets natur, størrelsen på lønna, levemåten og levevilkåra, verdensanskuelsen og psykologien o.s.v. Nettopp på grunn av disse vesentlige trekk utgjør dette tekniske personalet en av intelligentsiaens viktigste kategorier.

Det er ikke vanskelig å forstå hulheten i synspunktet til de borgerlige og revisjonistiske sosiologene: at det teknisk-naturvitenskaplige personalet overtar arbeiderklassens plass og rolle, og heller ikke absurditeten i deres snakk om omdanninga av de intellektuelle til hovedproduktivkraft og det sosiale framskrittets bærer, til en uavhengig hoveddrivkraft i utviklinga av dagens samfunn. Ikke desto mindre forårsaker utbredelsen av disse synspunktene blant de arbeidende massene og blant de intellektuelle sjøl stor skade for arbeiderbevegelsen og den revolusjonære bevegelsen. Kamerat Enver Hoxha sa i beretninga si til Partiets 6. kongress at det synspunktet som går på at de intellektuelle og studentene er ei uavhengig hovedkraft i revolusjonen, skaper forvirring blant noen uprøvde deltakere i kampene og i forskjellige deler av befolkninga, særlig blant studentungdommen og de intellektuelle. Derfor avslører marxist-leninistiske partier og marxistiske sosiologer med rette disse synspunktene og deres antivitenskaplige natur og kontra-revolusjonære karakter.

Studiet og generaliseringa, på den marxistisk-leninistiske vitenskapens grunn, av de forandringene som finner sted i dag i den kapitalistiske verden under den teknisk-naturvitenskaplige revolusjonens betingelser, forståelsen av arbeiderklassens historiske plassering og oppgave og av intelligentsiaens klassenatur og rolle under kapitalismen, forståelsen av de intellektuelle som et særskilt sosialt lag som står mellom klassene, forståelsen av dens uensartede sammensetning o.s.v., alt dette er av stor betydning for arbeiderklassens og det marxist-leninistiske partiets strategi og taktikk. Bare på dette grunnlaget kan en innta et riktig standpunkt overfor de intellektuelle og unngå borgerlig-revisjonistisk opportunist og liberalisme og sektarisme, slik at den progressive intelligentsiaen som en alliert til arbeiderklassen kan bli vunnet over på arbeiderklassens side og under ledelse av de marxist-leninistiske partia kan kaste seg ut i klassekampen sammen med arbeiderklassen for å knuse det kapitalistiske systemet og for å slåss for overgangen til sosialismen.

Om noen av de synspunkta som revisjonistene har angående intelligentsiaens klassenatur.

Forskjellige synspunkter har vart i omløp i Sovjetunionen og i de andre revisjonistiske landa angående intelligentsiaens klassenatur i den sosialistiske perioden. I alminnelighet ser de revisjonistiske sosiologene på intelligentsiaen som ei sosial gruppe, men de fleste av dem ser

ikke på den som et særskilt sosialt lag som inntar en stilling mellom klassene.

I følge revisjonistene er det ikke lenger klasser i det sosialistiske samfunnet. De sier at det eneste sosiale element er det "produktive og sjelstyrende kollektivet", som innebatter alle arbeidende i samsvar med arbeidsstedet deres: arbeidere, ingeniører, teknikere, administrativt personale, lærere, leger o.s.v., eller bønder, agronomer, dyrleger, dyrevilsteknikere eller alle de menneskene som arbeider i et landbrukskollektiv eller et anna landbruksforetak. Forskjellen mellom arbeiderne og bøndene på den ene sida og de intellektuelle på den andre betraktes ikke som klasseforskjeller, men som yrkesmessige forskjeller mellom sosiale grupper som "det produserende og sjelstyrende kollektivet" består

av. (Se "Problemer angående forandringer i det sovjetiske samfunnets sosiale struktur", Izd. Nauka 1968, side 118). "Klassene i vårt land", skriver de sovjetiske sosiologene, " er allerede gradvis blitt omdanna til sosiale lag blant "arbeiderprodusentene", som på grunn av oppdelinga i forskjellige produksjonsgreiner utfører forskjellig slags arbeid." (Samme sted, side 119). Revisjonistene forsøker å underbygge disse synspunkta ved å henvise til Lenins klassedefinisjon der han sier at klasser er store grupper av mennesker, hvorav den ene tillegner seg arbeidet til den andre, og til hans læresetning om at "sosialisme er klassenes forsvinning"

Men ingen som er det minste fortrolig med den marxist-leninistiske teorien om klasser og med det Lenin har sagt om dette spørsmålet, kan unngå å se at de revisjonistiske sosiologene med vilje forvrenger disse læresetningene til Lenin.

Når Lenin sier at "sosialisme er klassenes forsvinning" mener han utbytterklassenes forsvinning og ikke klassenes forsvinning overhodet. Hva angår klassene i alminnelighet er det velkjent at Lenin som de grunnleggende kjennetegn definerer den stillinga som store sosiale grupper inntar i et historisk gitt samfunn, deres forhold til produksjonsmidlene, deres rolle i arbeidets samfunnsmessige organisering, størrelsen av inntektene deres og den måten de blir betalt på. Klassene og de forskjellige sosiale lag karakteriseres også ved sine forskjellige verdensanskuelser og psykologi. I denne forstand består klasseforskjeller i hele den sosialistiske perioden, og klassene som sådanne, sier Lenin, vil først forsvinne i det fullt utvikla kommunistiske samfunnet. Avskaffelsen av menneskers utbytting av mennesker er ikke tilstrekkelig kjennetegn på det klasseløse kommunistiske samfunnet, det er nødvendig å bringe alle samfunnets medlemmer i samme forhold til produksjonsmidlene, å avskaffe de vesentlige forskjellene i sosial stilling mellom arbeidere, bønder og de intellektuelle og i deres rolle i den sosiale organiseringa av arbeidet, i inntektsnivå og i avlønningsmåte, i måten å leve på, i verdensanskuelse og psykologi. Det må understrekes at sjøl etter at klasseforskjellene er fjerna er det stadig nødvendig med en forholdsvis lang periode for å viske ut forskjellene mellom by og land, mellom åndelig og legemlig arbeid, forskjeller som vil bestå som en overlevering fra den gamle klassebetinga arbeidsdelinga. Nettopp av den grunn sier Lenin at de intellektuelle vil fortsette å bestå som et særskilt sosialt lag helt fram til det kommunistiske samfunnets høyeste trinn.

I lyset av disse grunnsetningene om klassene og intelligentsiaen under sosialismen er det helt klart at det overhodet ikke er noe vitenskaplig grunnlag for det revisjonistiske synspunktet som innrømmer eksistensen av arbeiderklassen og bøndene, men benekter eksistensen av intelligentsiaen som et særskilt sosialt lag og i stedet blander det inn det sosialistiske samfunnets grunnleggende klasser. Dette synspunktet, som betrakter hele intelligentsiaen - i produksjonen, service-yrker og overbygning, herunder de ledende og administrative kadrer i den statlige

eller kooperativt sektor som en del av arbeiderklassen eller av kooperativbøndene, er uvitenskaplig. De sovjetiske revisjonistiske sosiologene sier åpent at "når en tenker på arbeiderklassens samfunnsøkonomiske eller -politiske trekk i våre dagers sovjetiske samfunn, synes det oss rimelig å innbefatte alle arbeidende i arbeiderklassen, både dem som er beskjeftiga med legemlig arbeid og dem som er involvert i åndelig arbeid, i den materielle produksjonen og i sirkulasjons-sfæren, innafor de foretak og institusjoner som er folkets felles eiendom", og at "dagens produktive intelligentsia har alle arbeiderklassens kjennetegn ...". (Se "Problemer angående forandringer i det sovjetiske samfunnets sosiale struktur", Izd. Nauka 1968, side 111 og 133).

I de tilfellene der revisjonistene innrømmer at intelligentsiaer er et særskilt sosialt lag, regner de bare med til dette laget de menneskene som er beskjeftiga med skapende åndelig arbeid, slike som vitenskapsmenn, forfattere, kunstnere, lærere, jurister og i alminnelighet de arbeidende menneskene innafor området for den ideologiske aktiviteten.

Allé disse synspunkta har som formål å skjule de sosiale klasseforskjellene mellom de intellektuelle og arbeiderklassen, mellom de intellektuelle og bøndene, og å rettferdiggjøre at en legger an på de intellektuelle og arbeideraristokratiet som det sosiale grunnlaget for de revisjonistiske partia og deres diktatur. Videre prøver revisjonistene slik å rettferdiggjøre at de revisjonistiske partia og den revisjonistiske staten fylles opp med borgerlige elementer under etiketten "arbeidere" og at en spesiell slags kapitalisme blir gjort til virkelighet bak den sosialistiske etiketten. Det er allerede en kjennsgjerning at kadrene, de intellektuelle, og arbeideraristokratiet i Sovjet og andre revisjonistiske land har en spesiell stilling innafor revisjonistpartia, i statsmakta, i den samfunnsmessige produksjonen, og at de utgjør et borgerliggjort lag eller klasse som utbytter massene av arbeidere og bønder.

De intellektuelle utgjør heller ikke i de revisjonistiske landa en ensarta helhet. Intelligentsiaen er differensiert, og denne utdypinga av forskjellene blir stadig mer framtreddende. De høgere lag av de intellektuelle og de ledende kadrene i partiet, staten og de forskjellige institusjonene inntar en spesiell stilling, ikke bare i sammenlikning med arbeiderne og bøndene, men også i sammenlikning med massene av lavere intellektuelle. Forskjellen i lønn, leveforhold og livsbetingelser i dette laget av intelligentsiaen er en flere ganger ti-dobling i forhold til arbeiderne og bøndenes såvel som de lavere intellektuelles og funksjonærenes levevilkår.

Den særskilte stillinga som dette borgerliggjorte laget inntar innafor partiet og staten, gir det mulighet til å benytte eiendomsretten i landmålestokk til å utbytte arbeiderne, bøndene og andre arbeidende breie masser. Som de sovjetiske revisjonistiske sosiologene sjøl erklærer: "... det utbetales høgere lønn til ledere som har stort ansvar over et stort område og samtidig har stort ansvar for pliktene som er betrodd dem, og som regel er i besittelse av av høge politiske eller arbeidsmessige kvalifikasjoner". (Se "Den sovjetiske intelligentsias struktur", Minsk 1970, side 123). I motsetning til Lenins lære som understrekte at tjeneste statsapparatet ikke skulle tiltrekke folk ved hjelp av høy lønn eller privilegier, sier revisjonistene at "de forskjellige grader av ansvarlighet og viten om pliktene, såvel som arbeidets samfunnsmessige verdi, vil være av betydning når bare prinsippet om den materielle interesse bevares". (Se "Den sovjetiske intelligentsias struktur", Minsk 1970, side 123).

Trass i at de revisjonistiske "teoretikerne" skriver ikke så lite om klassenes forsvinning og utviskinga av de vesentlige forskjellene mellom arbeiderklassen og bøndene på den ene sida og intelligentsiaen på den andre, mellom åndelig og legemlig arbeid, så er det i virkeligheten en

voksende utvikling og utdjuping av klasseforskjellene i Sovjetunionen og de andre revisjonistiske landa. En ny borgerklasse blir skapt av det øverste og mellomste laget av intelligentsiaen, av de ledende kadrene i partiet og staten og av arbeideraristokratiet. De uforsonlige motsigelsene som er mellom denne nye utbytterklassen (som antar en stadig mer veldefinert form) på den ene sida og massene av arbeidere og bønder på den andre sida, blir stadig skarpere. På grunnlag av disse motsigelsene blir atskillelsen i klasser og utviklingen av klassekampen en objektiv prosess. De utbytta massene av arbeidere og bønder vil i stadig voksende omfang reise seg til klassekamp. En ny sosialistisk revolusjon, som vil styrte den revisjonistiske klikken og dens diktatur i Sovjetunionen og i de andre revisjonistiske landa, og som igjen vil få disse landa inn på veien til sosialismen og kommunismen, er en objektiv lov og uunngåelig. Den revolusjonære delen av intelligentsiaen vil nødvendigvis ta del i denne revolusjonen og vil spille den rolla i den som passer til den.

Praksis har til fulle bekreftet at bare under det proletariske diktaturets betingelser og under det marxistisk-leninistiske partiets ledelse kan den sosialistiske revolusjonen utvikles uten avbrytelser og føres gjennom til bums, til den fullstendige oppbygninga av sosialismen og kommunismen. Under denne prosessen vil utbytterklassene forsvinne og de vesentligste klasseforskjellene mellom by og land og mellom legemlig og åndelig arbeid vil bli innsnevra og gradvis forsvinne. På denne måten vil også intelligentsiaen miste sin klassenatur og opphøre med å være et særskilt sosialt lag. Dette er helt sikkert en langvarig prosess som bare kan utvikle seg på riktig måte og avsluttes med suksess under ledelse og stadig kontroll av arbeiderklassen og dets marxistisk-leninistiske parti.

ungdom fra de intellektuelle kretsene strømte inn i de marxistiske organisasjoner. Disse masser var teoretisk svake, uerfarne i organisasjonsmessig og politisk henseende og hadde bare en dunkel, for størstedelen uriktig forståelse om marxismen, en forestilling som de hadde fått fra de «legale marxisters» opportunistiske skrivelser som pressen var full av. Denne omstendighet førte til at det teoretiske og politiske nivå i de marxistiske organisasjonene sank, til at «legal-marxistiske» opportunistiske strømninger trengte seg inn i dem, til at det ideologiske virvar, den politiske vakling og den organisatoriske forvirringen økte.

Det voksende oppsving i arbeiderbevegelsen og den åpenbare kjensgjerning at revolusjonen var nær forstående, krevde at det ble dannet et enhetlig sentralisert parti for arbeiderklassen, et parti som var i stand til å lede den revolusjonære bevegelse. Men partiets lokale organer, de lokale komitéene, gruppene og sirkelene, var i en så bedrøvelig ubrænd, de var organisatorisk så oppsplittet og stemte ideologisk så lite overens, at oppgaven å danne et slikt parti bydde på utrolige vansker.

Vanskene besto ikke bare i at en måtte bygge opp partiet under stadige harde forfølgelser fra tsarregjeringen, som stadig rev de beste tillitsmenn bort fra organisasjonens rekke og sendte dem i forvisning, i fengsel og på tvangsarbeid. Vanskene besto dessuten i at en betydelig del av de lokale komitéene og deres tillitsmenn ikke ville vite av noe annet enn sitt lokale praktiske småarbeid og ikke forsto det skadelige ved at partiet manglet organisatorisk og ideologisk enhet. De hadde vent seg til at partiet var splittet opp, til den ideologiske forvirring i partiet, og mente at en kunne greie seg uten noe enhetlig sentralisert parti.

For å skape et sentralisert parti måtte en overvinne denne tilbakeleggheten, tregheten og snevre praktismen hos de lokale organer.

Men det var ikke alt. Det fanns i partiet en temmelig tallrik gruppe som hadde sine presseorganer — «Rabotsjaja mysl» (Arbeider tanken) i Russland og «Rabotsjeje djelo» (Arbeidersaken) i utlandet, en gruppe som forsøkte teoretisk å rettferdiggjøre den organisatoriske oppbløsningen og det ideologiske virvaret i partiet, og som ikke sjelden tilmed loypriste dette og mente at oppgaven å skape et enhetlig sentralisert politisk parti for arbeiderklassen var en unødvendig oppgave, et meningsløst påfunn.

Det var «økonomistene» og deres tilhengere.

For å skape et enhetlig politisk parti for proletariatet måtte en framfor alt knuse «økonomistene».

2. Lenins plan for oppbyggingen av det marxistiske parti. «Økonomistenes» opportunistiske. «Iskra's kamp for Lenins plan. Lenins bok «Hva må gjøres». Det marxistiske partis ideologiske grunnlag.

Skjønt Russlands sosialdemokratiske partis 1. kongress var blitt holdt i 1898 og hadde erklært at partiet var dannet, var det likevel ikke skapt noe virkelig parti. Det fantes ikke noe program og ingen lover for partiet. Partiets sentralkomite som var valgt på den 1. kongress ble arrestert og ble ikke avløst av en ny, for det var ingen til avløse den. Ikke nok med det. Etter den 1. kongress tiltok det ideologiske virvar og den organisasjonsmessige oppbløsning enda mer.

Mens årene 1884—1894 var en periode da narodnikbevegelsen ble beseiret og sosialdemokratiet ideologisk forberedt, og årene 1894—1898 en periode da det ble gjort et, riktignok mislykket forsøk på å danne et sosialdemokratisk parti av de enkeltstående marxistiske organisasjoner, så ble perioden etter 1898 en tid da den ideologiske og organisatoriske forvirringen i partiet økte. Marxismens seier over narodnikbevegelsen og arbeiderklassens revolusjonære aksjoner viste at marxistene hadde rett, og økte den revolusjonære ungdommens sympati for marxismen. Marxismen ble mote. Dette førte til at hele masser av revolusjonær

alminnelighet og som er en særlig aktuell oppgave på det nåværende tidspunkt, da interessen for politikk og sosialismens spørsmål er vakt i de bredeste lag av befolkningen.» (Samme sted, s. 18–19.)

Lenin mente at en slik avis ikke bare ville tjene som et middel til å sveise partiet sammen ideologisk, men også som et middel til organisatorisk å forene de lokale organisasjoner til et parti. Et nett av tillitsmenn og korrespondenter for en slik avis – og disse tillitsmenn og korrespondenter skulle være representanter for de lokale organisasjoner – skulle være den ryggraden som partiet organisatorisk formet seg rundt. «For,» sa Lenin «avisen er ikke bare en kollektiv propagandist og agitator, men også en kollektiv organisator».

«Dette nett av tillitsmenn,» sa Lenin i denne artikkel, «vil danne ryggraden nettopp i en slik organisasjon som vi behøver, stor nok til å omfatte hele landet; tilstrekkelig omfattende og mangesidig til å kunne gjennomføre en streng og detaljert arbeidsdeling, tilstrekkelig utholdende til under alle omstendigheter, alle «vendepunkter» og uventede begivenheter urokkelig å kunne utføre sitt eget arbeid; smidig nok til på den ene side å kunne unnvike et slag på åpen mark med en i styrke overlegen fiende, når denne har samlet alle sine krefter på ett punkt, og på den annen side til å kunne utnytte denne fiendes klossethet og angripe ham der, hvor og når han minst venter et angrep.» (Samme sted, s. 21.)

En slik avis skulle «Iskra» bli. Og «Iskra» ble virkelig nettopp en slik landsomfattende russisk politisk avis, som forberedte den ideologiske og organisatoriske sammensveising av partiet.

Hva angår selve partiets oppbygging og sammensetning, så mente Lenin at partiet skulle bestå av to deler: a) en snever krets av regulære ledende, tillitsmannskadter, som hovedsakelig skulle bestå av yrkesrevolusjonære, dvs. tillitsmenn som var trutt for all annen beskjeftigelse enn partiarbeid, som hadde et nødvendig minimum av teoretisk kunnskap, politisk erfaring, organisatoriske ferdigheter og som hadde litt begrep om kunsten å kjempe mot tsarpolitiet, kunsten å skjule seg for politiet, og b) et omfattende nett av lokale partiorganisasjoner, en talrik masse av partimedlemmer som var omgitt av hundretusener arbeidsskildes sympati og støtte.

«Jeg hevder,» skrev Lenin, «1) at ingen revolusjonære bevegelse kan være av varighet uten en stabil lederorganisasjon, som verner om kontinuiteten, 2) at jo bredere den masse er

A løse disse oppgavene og bygge opp arbeiderklassens parti var det Lenin tok fatt på.

Det var dette meningen i spørsmålet hva man skulle ta fatt på for å bygge opp arbeiderklassens enhetlige parti. Noen trodde at en måtte begynne oppbyggingen av partiet med å innkalle partiets 2. kongress, som skulle forene de lokale organisasjoner og skape partiet. Lenin var mot denne oppfatningen. Han mente at for en innkalte kongress, måtte en klarlegge spørsmålet om partiets formål og oppgaver, måtte en vite hva slags parti en ville bygge opp, måtte en ideologisk avgrense seg fra «økonomistene», måtte en åpent og ærlig si til partiet at det eksisterende to forskjellige oppfatninger om partiets formål og oppgaver – «økonomistenes» oppfatning og de revolusjonære sosialdemokraters oppfatning, måtte en føre en bred pressepropaganda for det revolusjonære sosialdemokratis synsmåter på samme måte som «økonomistene» førte den for sine synsmåter i sine presseorganer, måtte en gi de lokale organisasjoner mulighet til å treffe et bevisst valg mellom disse to strømninger – og først etter at dette nødvendige forarbeid var gjort, kunne en sammenkalle partiets kongress.

Lenin sa det rett ut:

«Innen vi samler oss og for å kunne samle oss, må vi først avgjort og bestemt avgrense oss fra hverandre.» (Lenin, Verker i utvalg, bd. II, s. 40, norsk utg.)

I samsvar med dette mente Lenin at en skulle begynne oppbyggingen av arbeiderklassens politiske parti med å organisere en allrussisk politisk kampavis, som skulle drive propaganda og agitasjon for det revolusjonære sosialdemokratis synsmåter, og at utgivelsen av en slik avis måtte være det første skritt til oppbyggingen av partiet.

I sin kjente artikkel «Hva skal en begynne med?» skisserte Lenin en konkret plan for oppbyggingen av partiet og utviklet den siden i sin berømte bok «Hva må gjøres?»

«Etter vår mening,» sa Lenin i samme artikkel, «må utgangspunktet for vår virksomhet, det første praktiske skritt til å danne den forønskede organisasjon,¹⁾ og endelig den ledende tråd som vi må følge for urokkelig å kunne utvikle, utdype og utvide denne organisasjon, være å skape en allrussisk politisk avis... Uten denne er det umulig systematisk å gjennomføre den prinsippfaste og allsidige propaganda og agitasjon som er den stadige og viktigste oppgave for sosialdemokratiet i sin

¹⁾ Det dreier seg om dannelsen av partiet. – Red.

som spontant trekkes inn i kampen ... desto mer bydende er nødvendigheten av en slik organisasjon og desto fastere må denne organisasjon være ... 3) at en slik organisasjon hovedsakelig må bestå av folk som yrkesmessig beskjeftiger seg med revolusjonær virksomhet, 4) at det i et absoluttistisk land vil være desto vanskeligere å «innfange» en slik organisasjon jo mer vi *innskrenker* dens medlemsstokk, slik at de som deltar bare er medlemmer som yrkesmessig beskjeftiger seg med revolusjonær virksomhet og yrkesmessig er skolert i kunsten å kjempe mot det politiske politi, og 5) desto *bredere* vil den krets av personer så vel fra arbeiderklassen som fra de øvrige samfunnsklasser bli som vil ha mulighet for å delta i bevegelsen og arbeide aktivt i den.» (Samme sted, s. 126.)

Med omsyn til karakteren av det partiet som skulle dannes og dets rolle i forhold til arbeiderklassen, og med omsyn til partiets formål og oppgaver, mente Lenin at partiet skulle være arbeiderklassens fortropp, at det skulle være arbeiderbevegelsens førende kraft, som forente og ledet proletariatets klassekamp. Partiets endelige mål skulle være å styrte kapitalismen og opprette sosialismen. Det nærmeste mål skulle være å styrte tsarismen og opprette en demokratisk ordning. Og da det ville være umulig å styrte kapitalismen uten først å ha styrket tsarismen, ville partiets hovedoppgave på det daværende tidspunkt bestå i å reise arbeiderklassen, reise hele folket til kamp mot tsarismen, utvikle en revolusjonær folkebevegelse mot tsarismen og styrte tsarismen som den første og største hindring på veien til sosialismen.

«Historien,» sa Lenin, «har nå stilt oss som nærmeste oppgave den som er den *mest revolusjonære* av alle proletariatets *nærmeste* oppgaver i noe land. Virkeliggjøringen av denne oppgave, å ødelegge det mektigste bolverk ikke bare for den europeiske, men også (kan vi nå si) for den asiatiske reaksjon, ville gjøre det russiske proletariat til det internasjonale revolusjonære proletariatets fortropp.» (Lenin, Verker i utvalg, bd. II, s. 45, norsk utg.)

Og videre:

«Vi må ikke glemme at kampen mot regjeringen for enkelte krav, erobringen av enkelte innrømmelser bare er små sammenlignet med fienden, små forposteffektninger, og at den avgjørende kamp ennå forestår. Foran oss ligger i hele sin velde en fiendtlig festning, og fra denne bombarderes vi med et regn av kuler og prosjektiler, som fratar oss våre beste kjempere. Vi må inn ta denne festningen, og vi kommer til å inn ta den hvis vi forener alle krefter i det våknende proletariat med

alle de russiske revolusjonære krefter i ett parti, som samler om seg alt levende og ærlig som fins i Russland. Og først da vil den russiske arbeiderrevolusjonære Pjotr Aleksejevs store spådom gå i oppfyllelse: 'Arbeidsfolkets millioner vil løfte sin barkedde neve, despotismens åk, som er beskyttet av soldatbajonetter, vil synke i grus.' (Samme sted, s. 13–14.)

Slik var Lenins plan for å skape et parti for arbeiderklassen under de forhold som rådde i det tsaristiske eneveldige Russland. «Økonomistene» var ikke sene med å åpne ilden mot den leninske planen.

«Økonomistene» hevdet at den almenpolitiske kampen mot tsarismen var en sak som angikk alle klasser, først og fremst borgerskapet. Denne kampen, hevdet de, var derfor ikke av noen betydningsfull interesse for arbeiderklassen, for arbeidernes hovedinteresse lå i den økonomiske kampen mot arbeidsherrene for høyere lønn, for bedre arbeidsvilkår osv. Derfor skulle sosialdemokratene ikke stille seg som nærmeste hovedoppgave å føre politisk kamp mot tsarismen, å styrte tsarismen, men å organisere arbeidernes økonomiske kamp mot arbeidsherrene og regjeringen, og med økonomisk kamp mot regjeringen forsto de kampen for å bedre fabrikklovgivningen. «Økonomistene» forsikret at med en slik metode kunne en «gi selv den økonomiske kampen en politisk karakter».

«Økonomistene» vågde ikke lenger uttrykkelig å bestride nødvendigheten av et politisk parti for arbeiderklassen. Men de mente at partiet ikke skulle være den ledende kraft i arbeiderbevegelsen, at det ikke skulle blande seg inn i arbeiderklassens spontane bevegelse – enda mindre lede den, men skulle bare følge i kjølvannet etter den, studere den og trekke lærdom av den.

«Økonomistene» hevdet videre at det beviste elements rolle i arbeiderbevegelsen – den sosialistiske bevissthets, den sosialistiske teoris organiserende og ledende rolle var betydningsløs eller nesten betydningsløs, at sosialdemokratiet ikke skulle løfte arbeiderne opp til den sosialistiske bevissthets nivå, men at det selv tvert imot skulle tilpasse seg og stige ned til det nivå som arbeiderklassens gjennomsnittlige eller til og med mest tilbakeleggende lag sto på, at sosialdemokratiet ikke skulle føre den sosialistiske bevissthet inn i arbeiderklassen, men at det skulle vente inntil arbeiderklassens spontane bevegelse selv utviklet den sosialistiske bevissthet med egne krefter.

Når det gjaldt Lenins organisasjonsplan for oppbyggingen av partiet, så de på den som en slags vold mot den spontane bevegelse.

I «Iskras» spalter og særlig i sin berømte bok «Hva må gjøres?» gikk Lenin til kamp mot denne «økonomistenes» opportunistiske filosofi og lot ikke stein tilbake på stein av den.

1) Lenin påviste at det å lede arbeiderklassen bort fra den almenpolitiske kampen mot tsarismen og begrense dens oppgaver til den økonomiske kamp mot arbeidsherrene og regjeringen, mens en lot både arbeidsherrene og regjeringen være i fred, betydde å dømmе arbeiderne til evig slaveri. Arbeidernes økonomiske kamp mot arbeidsherrene og regjeringen var en tradeunionistisk kamp for bedre betingelser for salget av sin arbeidskraft til kapitalistene. Men arbeiderne ville ikke bare kjempe kraft til kapitalistene. Men arbeiderne ville ikke utfolde sin kamp for bedre betingelser for salget av sin arbeidskraft til kapitalistene, men også for å tilintetgjøre selve det kapitalistiske systemet, som dømt dem til å måtte selge sin arbeidskraft til kapitalistene og la seg utbytte. Men arbeiderne kunne ikke utfolde sin kamp mot kapitalismen, kunne ikke utfolde sin kamp for sosialismen så lenge tsarismen, kapitalismens bandhund, sto i veien. Arbeiderbevegelsen. Derfor besto partiets og arbeiderklassens nærmeste oppgave i å rydde tsarismen av veien og dermed brøyte vei for sosialismen.

2) Lenin påviste at det å lovprise den spontane prosess i arbeiderbevegelsen og benekte partiets ledende rolle, å redusere dets rolle til å være bare registrator av hendene — betydde å preke «khvostisme» (halehengspolitikk), å preke partiets forvandling til et haleheng til den spontane prosess, til en passiv kraft i bevegelsen, bare i stand til å stå som tilskuer til den spontane prosess og overlate begivenhetene til deres egen gang. Å drive en slik propaganda betydde å gå inn for å tilintetgjøre partiet, dvs. å la arbeiderklassen bli uten parti, dvs. å la arbeiderklassen bli stående våpenløs. Men å la arbeiderklassen bli stående våpenløs på en tid da arbeiderklassen sto overfor slike fiender som tsarismen, som var væpnet med alle kampmidler, og borgerskapet som var organisert etter tidens krav og med sitt eget parti som ledet dets kamp mot arbeiderklassen — betydde å forråde arbeiderklassen.

3) Lenin påviste at det å gjøre knefall for spontaniteten i arbeiderbevegelsen og tale nedsettende om bevissthetsens rolle, tale nedsettende om den sosialistiske bevissthets, den sosialistiske teoris rolle — betydde for det første en hån mot arbeiderne som følte seg dratt mot bevissthets som mot lyset, for det annet å gjøre teorien verdiløs i partiets øyne, dvs. gjøre verdiløst det våpen som hjalp det til å erkjenne nåtiden og forutse framtiden, og for det tredje å synke helt og for bestandig ned i opportunistens sump.

«Uten en revolusjonær teori,» sa Lenin, «kan det heller ikke gis noen revolusjonær bevegelse . . . Forkjemperens rolle kan bare fylles av et parti som ledes av en framskreden teori.» (Lenin, Verker i utvalg, bd. II, s. 42–43, norsk utg.)

4) Lenin påviste at «økonomistene» bedro arbeiderklassen når de påsto at den sosialistiske ideologi kunne oppstå av arbeiderklassens spontane bevegelse, for i virkeligheten oppstår den sosialistiske ideologi ikke av den spontane bevegelse, men av vitenskapen. Når «økonomistene» benektet nødvendigheten av å bringe den sosialistiske bevissthet inn i arbeiderklassen, ryddet de veien for den borgerlige ideologi, gjorde det lettere å bringe den inn i og forankre den i arbeiderklassen — følgelig begravde de idéen om å forene arbeiderbevegelsen med sosialismen og hjelp såleis borgerskapet.

«Ethvert knefall for spontaniteten i arbeiderbevegelsen,» sa Lenin, «enhver forringelse av det «bevisste elements», sosialdemokratiets rolle, betyr derved samtidig — aldeles uavhengig av om den som nedsetter denne rolle, ønsker det eller ikke — en styrkelse av den borgerlige ideologis innflytelse på arbeiderne.» (Samme sted, s. 54.)

Og videre:

«Spørsmålet kan bare stilles slik: borgerlig eller sosialistisk ideologi. Her fins ingen mellomting . . . Derfor betyr enhver nedsettelse av den sosialistiske ideologi, ethvert avvik fra den, at den borgerlige ideologi samtidig blir styrket.» (Samme sted, s. 56.)

5) Idet Lenin summerte alle disse feilene hos «økonomistene», kom han til den slutning at «økonomistene» ikke ville ha et parti for den sosiale revolusjon, som skulle frigjøre arbeiderklassen fra kapitalismen, men et parti for «sosiale reformer», som for å sette opprettholdelsen av kapitalismens herredømme, at «økonomistene» som følge av dette var reformister som forrådte proletariatets grunnleggende interesser.

6) Lenin påviste endelig at «økonomismen» ikke var noen tilfældig foreteelse i Russland, at «økonomistene» var formidlere av borgerskapets innflytelse på arbeiderklassen, at de i de vest-europeiske sosialdemokratiske partier hadde forbundsfeller i revisjonistene, tilhengerne av opportunisten Bernstein. I sosialdemokratiet i Vesten tok den opportunistiske suømmning til å bli sterkere og sterkere, den opptrådte under merket «frihet til kritikk» av Marx, krevde «revisjon» av Marx' lære (herav benevnelsen «revisjonismen») og at en skulle gi avkall på revolusjonen, på sosialismen, på proletariatets diktatur. Lenin påviste at de

det endelige mål for proletariats revolusjonære bevegelse som også de krav partiet kjemper for på veien til dette endelige målet. Derfor måtte utarbeidelsen av programutkastet ha førsterangs betydning.

Under utarbeidelsen av programutkastet, oppsto det innen «Iskra»s redaksjon alvorlig meningsforskjell mellom Lenin og Plekhanov og andre medlemmer av redaksjonen. Disse uoverensstemmelser og stridigheter holdt nesten på å føre til et fullstendig brudd mellom Lenin og Plekhanov. Men det kom ennå ikke til brudd dengang. Lenin oppnådde at det overordentlig viktige punktet om proletariats diktatur ble innført i programutkastet og at det tydelig ble pekt på arbeiderklassens ledende rolle i revolusjonen.

Det var også Lenin som utarbeidde hele avsnittet om jordspørsmålet i partiets program. Allerede dengang var Lenin for nasjonalisering av jorda, men i første etappe av kampen mente han det var nødvendig å sette fram kravet om at bønderne skulle få tilbake de «avskårne jordstykker», dvs. de jordstykker som godsene under «frigjøringen» av bønderne skar bort fra bøndernes jord. Plekhanov var imot nasjonaliseringen av jorda.

Stridighetene mellom Lenin og Plekhanov om partiets program bestemte delvis de senere uoverensstemmelsene mellom bolsjevikene og mensjevikene.

4. De mensjevikiske lederes splittelsesvirksomhet og skjerpingen av kampen innen partiet etter den 2. kongress. Mensjevikenes opportunistiske. Lenins bok «Et skritt fram, to skritt tilbake».

Det organisatoriske grunnlaget for det marxistiske parti.

Etter den 2. kongress ble kampen innen partiet enda skarpere. Mensjevikene strepte av alle krefter etter å krysse beslutningene fra partiets 2. kongress og rive til seg partiets sentrale instanser. Mensjevikene krevde å få sine representanter med i «Iskra»s redaksjon og i sentralkomiteén i et slikt antall at de kunne få flertall i redaksjonen og være tallmessig like sterke som bolsjevikene i sentralkomiteén. Ettersom dette sto i direkte strid med beslutningene på den 2. kongress, avsto bolsjevikene dette kravet fra mensjevikene. Da dannet mensjevikene bak partiets rygg sin partifiendtlige fraksjonsorganisasjon — i spissen for den sto Martov, Trotski og Akselrod — og «begynte oppstanden mot leninismen».

russiske «økonomistene» førte den samme linjen, som gikk ut på å gi avkall på den revolusjonære kampen, på sosialismen, på proletariats diktatur.

Dette er de viktigste teoretiske grunnsetninger som Lenin utviklet i sin bok «Hva må gjøres?».

Et år etter at «Hva må gjøres?» var kommet ut (den ble gitt ut i mars 1902), på det tidspunkt da Russlands sosialdemokratiske partis 2. kongress fant sted, hadde spredningen av boka ført til at det av «økonomistenes» ideologiske posisjoner var igjen bare et ubehagelig minne, og flertallet av partiarbeiderne opptok benevnelsen «økonomist» som en fornærmelse.

Dette var et fullstendig ideologisk sammenbrudd for «økonomismen», et sammenbrudd for opportunistens, haleheng-politikens og spontanitetens ideologi.

Men betydningen av Lenins arbeid «Hva må gjøres?» innskrener seg ikke til dette.

Den historiske betydningen av «Hva må gjøres?» består i at Lenin i denne sin berømte bok:

1) for første gang i den marxistiske tenknings historie helt ut avdekket de ideologiske kilder til opportunismen, idet han viste at de framfor alt består i et knefall for arbeiderbevegelsens spontanitet og i undervurderingen av den sosialistiske bevissthets rolle i arbeiderbevegelsen.

2) løftet betydningen av teorien, bevisstheten og betydningen av partiet som en revolusjonerende og ledende kraft i den spontane arbeiderbevegelsen opp på det riktige nivå.

3) begrunnet på en glimrende måte den fundamentale marxistiske grunnsetningen som sier at det marxistiske parti er for eningen av arbeiderbevegelsen med sosialismen.

4) utarbeidde på en genial måte det ideologiske grunnlaget for det marxistiske parti.

De teoretiske grunnsetningene som er utviklet i «Hva må gjøres?» ble senere lagt til grunn for det bolsjevikiske partiets ideologi.

Da «Iskra» hadde en slik teoretisk rikdom, kunne den utfolde og utfoldet virkelig en bred kampanje for Lenins plan om oppbyggingen av partiet, for samlingen av partiets krefter, for partiets 2. kongress, for det revolusjonære sosialdemokrati, mot «økonomistene», mot alle mulige slags opportunist, mot revisjonistene.

Den viktigste oppgaven for «Iskra» var å utarbeide et utkast til program for partiet. Programmet for et arbeiderparti er som kjent en kort, vitenskapelig formulert framstilling av målene og oppgavene for arbeiderklassens kamp. Programmet fastslår så vel

som Martov skrev. Som kampmetode mot partiet valte de å desorganisere hele partiarbeidet, skade hele saken, lamme alt og alle. (Lenins uttrykk.) De satte seg fast i de russiske sosialdemokraters «utenlandsliga», som for ni tiendedelers vedkomende besto av intellektuelle emigranter som var revet løs fra arbeidet i Russland, og begynte derfra å åpne ild mot partiet, Lenin og leninistene.

Mensjvikene ble kraftig hjulpet av Plekhanov. På den 2. kongress hadde Plekhanov gått sammen med Lenin. Men etter den 2. kongress lot Plekhanov seg skremme av mensjvikene med truselen om splittelse. Han besluttet å «forone» seg med mensjvikene for enhver pris. Det var ballasten av tidligere opportunistiske feil som dro Plekhanov over til mensjvikene. Fra å være forsoningsvennlig overfor de opportunistiske mensjvikene ble Plekhanov snart selv mensjvik. Plekhanov krevde at alle gamle mensjvikiske redaktører, som var blitt avvist av kongressen, skulle være med i redaksjonen av «Iskra». Lenin kunne naturligvis ikke gå med på dette og gikk ut av redaksjonen for «Iskra» for å befeste sin stilling i partiets sentralkomité og fra denne posisjonen bekjempe opportunistene. Plekhanov krenket da kongressens vilje og koopterte egenmektig i redaksjonen for «Iskra» de tidligere mensjvikiske redaktører. Fra dette tidspunkt, fra nr. 52 av «Iskra», forvandlet mensjvikene den til sitt organ og begynte gjennom «Iskra» å forkynne sine opportunistiske synsmåter.

Fra denne tid av ble den leninske, bolsjevikiske «Iskra» i partiet kalt den gamle «Iskra», og den mensjvikiske, opportunistiske «Iskra» ble kalt den nye «Iskra».

Da «Iskra» gikk over i mensjvikenes hender, ble den et organ for kampen mot Lenin, mot bolsjvikene, et propagandaorgan for den mensjvikiske opportunisme først og fremst i de organisatoriske spørsmålene. Etter at mensjvikene hadde forent seg med «økonomistene» og «bundistene», åpnet de i «Iskra»s spalter et felttog mot -- som de sa -- leninismen. Plekhanov kunne ikke holde seg på forsoningsvennlighets standpunkt og sluttet seg etter noen tid også til felttoget. Slik måtte det også gå ifølge tingenes egen logikk: den som stiller seg på et forsoningsvennlig standpunkt til opportunistene, han må gli ned i opportunisten. Fra den nye «Iskra»s spalter strømmet det, som av et overflødhetshorn, erklæringer og artikler om at partiet ikke burde være et organisatorisk hele, at det måtte være tillattelig at det i partiet fans frie grupper og enkeltpersoner som ikke var forpliktet til å underkaste seg de beslutninger som ble fattet av dets organer, at en måtte tillate enhver intellektuell som sympatiserte med

partiet, liksom også «enhver streikende» og «enhver demonstrant» å erklære seg som medlem av partiet, at kravet om at en skulle underkaste seg alle partiets beslutninger var en «formellbyråkratisk» holdning til saka at kravet om at mindretallet skulle underkaste seg flertallet, var en «mekanisk undertrykkelse» av partimedlemmenes vilje, at kravet om at alle partimedlemmer -- både ledere og menige medlemmer -- på like fot skulle underkaste seg partidisiplinen, var innføring av «livegenskap» i partiet, at «vi» ikke behøvde noen sentralisme i partiet, men en anarkistisk «autonomisme», som skulle gi de enkelte personer og organisasjoner i partiet rett til ikke å gjennomføre partiets beslutninger.

Dette var en tøylesløs propaganda for organisatorisk oppløsning, for undergraving av partiånden og partidisiplinen, det var en lovprising av den intellektuelle individualisme, en rettferdig gjøring av den anarkistiske disiplinløshet.

Mensjvikene trakk åpenlyst partiet bort fra partiets 2. kongress og tilbake til den organisatoriske splittethet, til sirkulæsenet og diletтанismen.

Det var nødvendig å rette et avgjørende slag mot mensjvikene.

Dette slag ble rettet mot dem av Lenin i hans berømte bok «Et skritt fram, to skritt tilbake», som kom ut i mai 1904.

Her er de viktigste organisatoriske grunnsetninger som Lenin utviklet i denne boka, og som senere ble det organisatoriske grunnlaget for det bolsjevikiske parti:

1) Det marxistiske parti er en del av arbeiderklassen, en tropp av den. Men arbeiderklassen har mange tropper -- følgende kan ikke enhver tropp av arbeiderklassen bli kalt arbeiderklassens parti. Partiet skiller seg fra andre tropper av arbeiderklassen først og fremst ved at det ikke rett og slett er en tropp av arbeiderklassen, men dens fortropp, arbeiderklassens *bevisste* tropp, dens *marxistiske* tropp, som er væpnet med kjennskapet til samfunnslivet, med kjennskapet til lovene for utviklingen av samfunnslivet, med kjennskapet til lovene for klassekampen, og som derfor er i stand til å føre arbeiderklassen, i stand til å lede dens kamp derfor ~~kan~~ en ikke forveksle partiet og arbeiderklassen, liksom en ikke kan forveksle delen og det hele, en kan ikke likesom en ikke kan forveksle delen og det hele, en må ikke kreve at enhver som ~~der~~ ar i en streik, skal kunne erklære seg som medlem av partiet, for den som forveksler parti og klasse, han senker nivået for partiets bevissthet til det nivå som «enhver streikende» står på, han tilintetgjør partiet som arbeiderklassens bevisste fortropp. Partiets oppgave består ikke i å *senke* sitt nivå

med til nivået hos «enhver streikende», men i å løfte arbeidermassene, løfte «enhver streikende» opp til partiets nivå.

«Vi er klassens parti,» skrev Lenin, «og derfor må nesten hele klassen (og i krigstider, i borgerkrigens epoke, også hele klassen uten unnatak) handle under vårt partis ledelse, må slutte seg så tett til vårt parti som mulig, men det ville være manilovescen¹⁾ og «khvostisme» (halehengspolitikk) å tro at nesten hele klassen eller hele klassen under kapitalismen noen sinne vil være i stand til å heve seg opp til bevissthets og aktiviteten hos sin fortropp, hos sitt sosialdemokratiske parti. Ingen fornuftig sosialdemokrat har ennå tvilt på at selv fagorganisasjonen (som er mer primitiv, mer tilgjengelig for de utviklede lags bevissthet) under kapitalismen ikke vil være i stand til å omfatte nesten hele eller hele arbeiderklassen. Å glemme forskjellen mellom fortroppen og alle de masser som blir tiltrukket av den, å glemme fortroppens stadige forpliktelse til å løfte stadig bredere lag opp til dette framskredne nivå — ville bare bety å bedra seg selv, å lukke øynene for det velldige ved våre oppgaver, å innsevre disse oppgaver.» (Lenin, Samlede verker, bd. VI, s. 205—206, russisk utg.)

2) Partiet er ikke bare arbeiderklassens bevisste fortropp, men samtidig også en organisert tropp av arbeiderklassen, og det har sin egen disiplin som er bindende for alle dets medlemmer. Derfor må partiets medlemmer absolutt være medlemmer av en av partiets organisasjoner. Hvis partiet ikke var en organisert tropp av klassen, ikke et organisasjonssystem, men rett og slett en sum av mennesker som selv erklærte seg som medlemmer av partiet, men ikke tilhørte en av partiets organisasjoner og derfor var uorganisert og følgelig ikke var forpliktet til å underkaste seg partiets beslutninger — så ville partiet aldri ha noen enhetlig vilje, det ville aldri kunne virkeliggjøre aksjonsenheten hos medlemmene, følgelig ville det ikke ha mulighet til å lede arbeiderklassens kamp. Partiet kan bare i det tilfelle praktisk lede arbeiderklassens kamp og styre den henimot ett og samme mål, hvis alle dets medlemmer blir organisert i en enhetlig felles tropp som er sveiset sammen gjennom en enhetlig vilje, enhetlige aksjoner, enhetlig disiplin.

Mensjovikenes innvending at i så fall ville mange intellektuelle, f. eks. professorer, studenter, gymnasiaster osv. bli stående utenfor partiet, da de ikke ville gå inn i de eller de partiorga-

¹⁾ Manilovescen — godslig sentimentalitet og tomt drømmeri; Manlov — en skikkelig fra Gogols verk «Døde sjeler». O. a.

nisasjoner enten fordi de løfte partiets disiplin som en byrde, eller fordi de, som Plekhanov sa på den 2. kongress, anså «det for nedverdiggende for seg å tre inn i den ene eller den andre lokale organisasjon», — denne innvending fra mensjovikens side ramte mensjovikene selv, for partiet har ikke bruk for slike medlemmer som følger partidisiplinen som en byrde eller er redde for å tre inn i en partiorganisasjon. Arbeiderne frykter ikke disiplin og organisasjon, og de vil gjerne tre inn i organisasjonen, hvis de har besvret seg til å bli medlemmer av partiet. Det er de individualistisk innstilte intellektuelle som er redde for disiplin og organisasjon, og de kom nok virkelig til å bli stående utenfor partiet. Men det ville bare være bra, for partiet ble da forskånt for en tilstrømning av ustø elementer, som særlig økte i denne tiden da oppsvinget i den borgerlig-demokratiske revolusjon tok til.

«Hvis jeg sier,» skrev Lenin, «at partiet må være summen (og ikke en aritmetisk sum rett og slett, men et kompleks) av organisasjoner, så — uttrykker jeg derved fullstendig klart og nøyaktig mitt ønske, mitt krav om at partiet som klassens fortropp må være så organisert som mulig, at partiet må oppta i seg bare slike elementer som i hvert fall tillater et minimum av organiserthet —.» (Samme sted, s. 203.)

Og videre:

«I ord forsvarer Martovs formulering interessene til de brede lag av proletariatet, i virkeligheten vil denne formulering tjene interessene til de borgerlige intellektuelle, som viker tilbake for proletarisk disiplin og organisasjon. Ingen vil våge å benekte at de intellektuelle som særskilt lag i det moderne kapitalistiske samfunn, stort sett kjennetegnes nettopp ved individualisme og manglende evne til disiplin og organisasjon.» (Samme sted, s. 212.)

Og til slutt:

«Proletariatet er ikke redd for organisasjon og disiplin —. Proletariatet vil ikke røre en finger for at de herrer professorer og gymnasiaster som ikke ønsker å gå inn i en organisasjon, skal godtas som partimedlemmer fordi om de arbeider under kontroll av en organisasjon — —. Det er ikke proletariatet, men noen intellektuelle i vårt parti som mangler selvopdragelse i organisasjon og disiplinens ånd.» (Lenin, Verker i utvalg, bd. II, s. 400, norsk utg.)

3) Partiet er ikke bare en organisert tropp, men er *«den høyeste form for organisasjon»* blant alle arbeiderklassens organisasjoner, og det er kalt til å lede alle de andre organisasjonene til arbeiderklassen. Som den høyeste organisasjonsform har partiet, som består av klassens beste mennesker, som er væpnet med den framskredne teori, med kjennskapet til lovene for klassekampen og med den revolusjonære bevegelses erfaring, alle muligheter for å lede — og er forpliktet til å lede — alle de andre organisasjonene til arbeiderklassen. Mensjevnikenes forsøk på å forringe og nedsette partiets ledende rolle fører til at alle proletariets andre organisasjoner som ledes av partiet, blir svekket, og følgelig til at proletariatet blir svekket og avvæpnet, for «proletariatet har ikke noe annet våpen i kampen om makten enn organisasjonen.» (Samme sted, s. 425.)

4) Partiet er *«legemliggjørelsen av forbindelsen mellom arbeiderklassens fortropp og arbeiderklassens millionermasser»*. Hvor god fortropp partiet enn er, hvor godt det enn er organisert, kan det likevel ikke leve og utvikle seg uten forbindelse med de partiløse massene, uten å forføre disse forbindelsene og befeste dem. Et parti som lukker seg inn i sitt eget skall, som isolerer seg fra massene og som taper eller bare svekker forbindelsene med sin klasse, må miste massenes tillit og støtte og følgelig uunnsgjælig gå til grunne. Forat partiet skal kunne leve i fullt mål og utvikle seg, må det forføre forbindelsene med massene, og vinne tillit hos sin klassens millionermasser.

«For å være et sosialdemokratisk parti,» sa Lenin, «er det nødvendig å vinne nettopp klassens støtte.» (Lenin, Samlede verker, bd. VI, s. 208, russisk utg.)

5) Forat partiet skal kunne fungere riktig og lede massene planmessig, må det være organisert etter *«sentralismens»* prinsipper med enhetlige lover, med en enhetlig partidisciplin, med en enhetlig ledende organ i spissen — partikongressen, og i tida mellom kongressene — partiets sentralkomité; mindretallet må bøye seg for flertallet, de enkelte organisasjoner for sentralledelsen, de lavere organisasjoner for de høyere. Uten disse betingelser kan arbeiderklassens parti ikke være et virkelig parti, kan det ikke fylle sine oppgaver som leder av klassen.

Som følge av at partiet eksisterer illegalt under tsarens selvherkerdømme, kunne partiorganisasjonene på den tiden naturligvis ikke bygges opp på grunnlag av prinsippet om valg nedenfra; partiet var nødd til å ha en strengt konspirativ karakter. Men Lenin mente at denne *«foreløpige»* foretelse i partiets liv ville falle

bort allerede de første dager etter at tsarismen var likvidert, når partiet ble åpent og legalt, og partiorganisasjonene ville da bli bygd opp med demokratiske valg som grunnlag, etter den *«demokratiske sentralismens»* prinsipper.

«Før,» skrev Lenin, «var vårt parti ikke et formelt organisert hele, men bare summen av enkeltstående grupper, og derfor kunne det heller ikke være noe annet forhold mellom disse gruppene enn den ideologiske påvirkning. Nå er vi blitt et organisert parti, og nettopp dette betyr at det er opprettet en makt, at idéenes autoritet er forvandlet til maktens autoritet, at de lavere partiansjoner må bøye seg for de høyere.» (Samme sted, s. 291.)

Lenin beskyldte mensjevnikene for organisatorisk nihilisme og herremannsanarkisme som ikke ville underkaste seg partiets makt og disiplin, og skrev:

«Denne herremannsanarkisme særkjenner spesielt den russiske nihilist. Partiorganisasjonen står for ham som en uhyllig «fabrikk», at delen må bøye seg under det hele og mindretallet under flertallet står for ham som «livenskap» — arbeidsdeling ledet fra en sentral framkaller hos ham tragikomiske klagerop om at menneskene er forvandlet til «små hjul og skruer» (og som en særlig drepende art av denne forvandling betraktes redaktørens forvandling til medarbeider); og nevner man partiets organisasjonslover, framkaller det en foraktelig grimase og en nedsettende bemerkning (med adresse til «formalistene») om at det kunne greie seg også uten lover.» (Lenin, Verker i utvalg, bd. II, s. 402—403, norsk utg.)

6) Hvis det vil bevare *«enheten»* i sine rekker, må partiet i sin praksis gjennomføre en *«enhetlig»* proletarisk disiplin som i *«lik»* monn er bindende for alle partimedlemmer, så vel for lederne som for de menige medlemmene. Derfor må det ikke i partiet være noen oppdeling i «utvalgte» for hvem disiplinen ikke er bindende, og i «ikke-utvalgte» som har plikt til å underordne seg disiplinen. Uten denne forutsetning kan ikke partiets helhet og enheten i dens rekker bevares.

«Den fullstendige mangel på *«formufte»* argumenter fra Martov og ko. mot den redaksjon som er utpekt av kongressen,» skrev Lenin, «illustreres best av det slagord de selv har laget: «Vi er ikke livegne!» — Mentaliteten hos den borgerlige intellektuelle, som regner seg til de «utvalgte ånder» som står over masseorganisasjonen og massedisiplinen, trer her

overordentlig klart fram — For den intellektuelle individualisme står enhver proletarisk organisasjon og disiplin som *huegenskap*» (Lenin, Samlede verker, bd. VI, s. 282, russisk utg.)

Og videre:

«Etter hvert som det hos oss utvikler seg et virkelig parti, må den klassebevisste arbeider lære å skjelve mentaliteten hos en soldat i den proletariske armé fra mentaliteten hos en borgerlig intellektuell som koketterer med den anarkistiske frase; må han lære å krevne at ikke bare de menige må oppfylle et partimedlems plikter, men også «spissene.» (Lenin, Verker i utvalg, bd. II, s. 405–406, norsk utg.)

Når Lenin slik sammenfatter resultatet av sin analyse av meningsforskjellen og betegnet mensjevikenes standpunkt som «opportunisme i organisatoriske spørsmål», hevder han at det var en av hovedgrundene hos mensjevikene at de undervurderte betydningen av partioorganisasjonen som proletariets våpen i kampen for sin frigjøring. Mensjevikene mente at proletariets partioorganisasjon ikke har noen alvorlig betydning for revolusjonens seier. I motsetning til mensjevikene mente Lenin at proletariets ideologiske forening alene, er utilstrekkelig for seiren, — for å seire trengs det å «forankre» den ideologiske enhet i den proletariske «organisasjons materielle enhet». Lenin mente, at bare på dette grunnlag kunne proletariatet bli en uovervinnelig kraft.

«Proletariatet», skrev Lenin, «har ikke noe annet våpen i kampen om makten enn organisasjonen. Proletariatet, som er splittet ved den anarkistiske konkurransen herredømme i den borgerlige verden, undertrykt av tvangsarbeidet for kapitalen, stadig kasset ned i den dypeste avgrunn av elendighet, forråding og uretting, kan bli og vil ubetinget bli en uovervinnelig kraft bare derigjennom at dets ideologiske forening på grunnlag av marxismens prinsipper blir forankret gjennom organisasjonens materielle enhet som sveiser sammen millioner arbeidende til arbeiderklassens armé. Denne armé vil hverken det russiske eneveldets mørke makt eller den internasjonale kapitalens mørkende makt holde stand mot.» (Samme sted, s. 425.)

Med disse profetiske ord sluttet Lenin sin bok.

Dette er de fundamentale organisatoriske grunnsetninger som

Lenin har utviklet i sin berømte bok «Et skritt fram, to skritt tilbake».

Betydningen denne boka har, ligger framfor alt i at den forsvarte partiidéen mot sikkerhetsnet og partiet mot de elementer som ville desorganisere det, knuste den mensjevikiske opportunisme i organisasjonsspørsmålet og skapte det organisatoriske grunnlaget for det bolsjevikiske parti.

Men betydningen den har innskrenker seg ikke til dette. Dens historiske betydning ligger i at Lenin der for første gang i marxismens historie utarbeidet læren om partiet som proletariets lederende organisasjon, som det viktigste våpen i proletariets hender, uten hvilket det ikke er mulig å seire i kampen for proletariets diktatur.

Spredningen av Lenins bok, «Et skritt fram, to skritt tilbake» blant partiarbeiderne førte til at flertallet av de lokale organisasjonene fylket seg om Lenin.

Men jo tettere organisasjonene fylket seg om bolsjevikene, desto mer ondsknuttet ledde de mensjevikiske lederne seg.

Sommeren 1904 rev mensjevikene til seg flertallet i sentralkomiteen, takket være hjelp fra Plechanov og det forræderi som ble begått av to demoraliserte bolsjevikere, Krasin og Noskov. Det var åpenbart at mensjevikene tok sikte på å få i stand en splittelse. Tapet av «sktra» og sentralkomiteen satte bolsjevikene i en vanskelig stilling. Det var nødvendig å starte en egen bolsjevikisk avis. Det var nødvendig å organisere en ny kongress, den 3. kongress for å danne en ny sentralkomite for partiet og gjøre opp med mensjevikene.

Det var denne saka Lenin og bolsjevikene nå tok fatt på.

Bolsjevikene tok opp kampen for å få innkalt partiets 3. kongress. I august 1904 ble det holdt en konferanse av 22 bolsjevikere under Lenins ledelse i Sveits. Denne konferanse vedtok oppropet «Til partiets», som ble bolsjevikenes program i kampen for å få innkalt den 3. kongress.

På tre distriktskonferanser av bolsjevikiske komiteer (i sørdistriktet, Kaukas og norddistriktet) ble det valgt et Byrå for flertallskomiteene, og dette Byrået tok fatt på de praktiske forberedelser til partiets 3. kongress.

Den 14. januar 1905 utkom det første nummer av den bolsjevikiske avisen «Vperjod».

Såleis hadde det i partiet dannet seg to adskilte fraksjoner, bolsjevikene og mensjevikene, hver med egen sentralledelse og egne presseorganer.

Utdrag av "MOT LIBERALISMEN"

I et revolusjonært kollektiv er liberalismen høyst skadelig. Den er et slags oppløsningsmiddel som tærer på enheten, svekker samholdet og som skaper passivitet og uenighet. Liberalismen fører til at de revolusjonæres rekker mister sin faste organisasjon og strenge disiplin, den hindrer gjennomføring av den politiske linje og fører til at partiorganisasjonene rives løs fra de massene de leder. Liberalismen er en tvers igjennom skadelig tendens.

Opphavet til liberalismen er småborgerskapets egenkjærlige, egoistiske natur, som skyver sine egne interesser i forgrunnen og revolusjonens interesser i bakgrunnen. Nettopp dette er kilden til liberalismen i ideologien, i politikken og i organisatoriske spørsmål.

De liberale betrakter marxismens prinsipper som abstrakte dogmer. De er for marxismen, men har ikke til hensikt å sette den ut i livet, eller å sette den konsekvent og fullstendig ut i livet. De vil ikke bytte ut sin liberalisme med marxismen. De holder begge i beredskap - både marxismen og liberalismen - ord er de marxister, men i handling er de liberale. Marxismen er for andre, og liberalismen er for dem selv. De har begge slagene av varer på lager, og de får bruk for hver av dem. Slik er tankegangen hos en del folk.

Liberalismen er en ytringsform for opportunisten. Den står i grunnleggende motstrid til marxismen. Den er negativ, og objektivt hjelper den fienden. Derfor vil våre fiender fryde seg hvis liberalismen bevares hos oss. Slik er liberalismens natur, og det bør ikke finnes noen plass for den i de revolusjonæres rekker.

Vi må bruke marxismens positive ånd til å overvinne liberalismen, som er negativ. En kommunist bør være storsinnet, trofast og aktiv, revolusjonens interesser må være ham dyrere enn livet, han må innordne sine personlige interesser under revolusjonens interesser, han må alltid og overalt holde fast ved de riktige prinsippene, kjempe utrettelig mot alle slags feilaktige oppfatninger og handlinger og nettopp ved dette grunnfeste partiets kollektive liv og partiets forbindelse med massene. Han må vise større omsorg for partiets og massenes interesser, ha mer omsorg for andre enn for seg selv. Bare et slikt menneske er verdig til å kalles kommunist.

Alle trofaste, oppriktige, aktive og rakryggede kommunister må slutte seg sammen til kamp mot de liberale tendensene som viser seg hos visse folk blant oss, for å hjelpe disse folkene til å slå inn på en riktig vei. Dette er en av oppgavene i vår kamp på den ideologiske fronten.